

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele"-

Liviu Rebreanu

CUIBUL VISURILOR

Director fondator: SEVER URSA

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE CONSILIUL LOCAL MAIERU

ANUL XX Nr. 1 (118) *** IANUARIE 2016 *** 8 PAGINI *** 1 leu

Eveniment

Inaugurarea la Maieru a Centrului Cultural Catehetic "Sfântul Arhidiacon Ștefan" și a bibliotecii documentare Sever Ursa (Cuvânt de mulțumire din partea familiei Ursa)

Înalt Prea Sfinția Voastră, preacucernici părinți, domnule ministru, domnilor senatori și deputați, domnule președinte al Consiliului Județean, domnule primar, doamnelor și domnilor,

Sfintele sărbători ale Crăciunului aduc, prin miracolul Nașterii Domnului, prilej de bucurie și multă bunătate în sufletele noastre de creștini. Majoritatea dintre noi simțim în aceste momente, mai mult decât în alte zile ale anului, nevoia firească de a dăru.

Inaugurarea, astăzi, a acestei instituții cultural-catehactice sub înalta oblăduire a Prea Sfinției Voastre este un dar oferit comunității noastre prin strădania unor oameni de suflet, iubitori ai adevăratelor valori creștine și culturale, care merită toată considerația noastră.

Pentru profesorul Sever Ursa și pentru întreaga sa familie, atribuirea numelui său bibliotecii pe care o gazduiește acest așezământ a fost, poate, cel mai frumos dar pe care un dascăl, aflat încă printre noi, îl primește ca o apreciere supremă a comunității, după o viață dedicată cărții, țcolii și culturii. Utilitatea ei de netăgăduit se alătură fericit Muzeului "Cuibul Visurilor", sălaș plin de rădăcini și istorii măierene, pe care același profesor l-a înființat și condus aproape 60 de ani. Patronul spiritual al muzeului, marele Liviu Rebreanu, primea impresionat, cu mulți ani în urmă, vestea că un număr important de intelectuali măiereni au înființat o puternică societate culturală și i-au conferit acesteia, cu mândrie, distinsul său nume.

Suntem convinși că evenimentul de astăzi este un prilej de bucurie sinceră și pentru prietenii tatălui meu, profesori, foști elevi, dar și pentru toți cei care l-au înțeles, ajutat, cunoscut și apreciat.

Cărțile și lectura au fost și vor fi fundament trainic în construcția fiecărui destin uman. Prin cărțile sfinte, Dumnezeu intră pe fereastra sufletelor

noastre, ne călăuzește și ne ferește de necredință și ignoranță.

De aceea, suntem convinși că instituția inaugurată astăzi va fi de un real ajutor, mai ales pentru tineri, cei care ne asigură trănicia viitorului.

Mulțumim Înalt Prea Sfinției Voastre pentru aplecarea constantă și dătătoare de speranță asupra tuturor măierenilor, dar și bunelor înfăptuiri ale localității noastre. Mulțumiri se cuvin și domnului preot paroh Dan Cismaș, pentru neastâmpărul domniei sale în inițiative ca și cea de astăzi, atât de benefice comunei pe care o păstorește întru credință alături de preotul paroh Ioan Lăpuște, păstorii sufletelor și ai familiei noastre.

Nu-l uităm pe directorul Bibliotecii Județene, domnul Ioan Pinteș, distinsă personalitate a culturii noastre, care patronează prin instituția pe care o conduce acest sălaș al cărții care poartă, de astăzi, numele sincerului său prieten măierean. Se cuvine apreciat și aportul instituțional al președintelui Consiliului Județean, domnul Emil Radu Moldovan, al doamnei inspector general Camelia Tabără și, nu în ultimul rând, al primarului nostru, domnul Vasile Dumitru. Apreciam sincer sprijinul măierenilor care au pus umărul la crearea acestui important centru de credință și cultură.

Ne bucurăm de prezența domnului ministru Teodor Baconschi, a cărui personalitate luminează astăzi, ca și deunăzi, întâlnirea noastră.

Îngăduiți-ne, în încheiere, în numele tatălui meu, al tuturor membrilor familiilor noastre reunite, mulți dintre ei dascăli care au servit și servesc învățământul românesc pe toate palierele sale de manifestare, o adâncă reverență în fața celor care au creat și sprijinit această instituție atât de necesară unei comunități care se respectă și care o merită pe deplin.

Vă dorim din inimă tuturor Sărbători fericite!

Prof. Liviu Ursa
Maieru, 27 decembrie 2015

Rebreniana

Gavril Istrate – "Liviu Rebreanu vorbind la dezvelirea bustului lui George Coșbuc"

(extras din alocuțiunea susținută de Gavril Istrate la Maieru, în aula Muzeului Cuibul visurilor, cu prilejul Zilelor măierene, ASTRA, 21 Oct. 2006)

Nu există altă scriere mai frumoasă – în limba noastră literară – decât cea care se bazează pe limba noastră populară!

Foto – video (cadru), Viluș Cărbune, Maieru, 21 Oct. 2006

Fiindcă s-a vorbit aici despre *Despărțământul ASTREI din Năsăud* vreau să aduc și eu unele completări pentru ce a fost în trecut.

Se întâmplă că am fost prezent în 1926 în iunie la dezvelirea bustului lui Coșbuc, din fața liceului. Bustul acela trebuia să fie dezvelit în 1914, dar a izbucnit războiul și nu s-a putut realiza treaba asta; s-a amanat pentru primii ani de după război; și a intervenit iarăși un nenoroc [1922], fiindcă Valea Caselor a fost în stare să inunde Năsăudu', aproape era să-l scoată din circulație, a fost un potop asemănător cu cel de

- continuare în pag. 2 -

Viluș Cărbune

EVENTIMENT

Luni, 28 decembrie, ora 15, la Muzeul „Cuibul visurilor” din comuna Maieru (amfitrion prof. Liviu Ursa), sub egida Societății Scriitorilor Bistrița-Năsăud, Liceului Tehnologic „Liviu Rebreanu” din Maieru, țcolii Gimnaziale „Justin Ilieșiu” din Anieș și revistei „Cuibul visurilor” a avut loc lansarea cărții postume a regretatului nostru coleg și prieten SANDU AL. RAȘIU, „Arcadele cuvântului”, apărută anul acesta la editura „țcoala Ardeleană” (director George Vasile Dâncu) cu sprijinul financiar al Consiliului Județean Bistrița-Năsăud (președinte Emil Radu Moldovan) prin Centrul Județean pentru Cultură Bistrița-Năsăud (director dr. Gavril țarmure). Cartea a fost prezentată de criticul literar Andrei Moldovan (președintele S. S. B. N.), care a

semnat și prefața, iar moderator a fost Icu Crăciun. Au mai luat cuvântul: Iacob Naroș, Titus Cărbune, Ilie Hoza, Maxim Boșca, Teodor Brumă, Alexandru Barna, Virgil Ureche și fiica poetului, prof. Anamaria Wagner, împreună cu soțul său, prof. Raimar Wagner, care, printre altele, ne-a adus la cunoștință faptul că toate cărțile celui comemorat se află și la Biblioteca „Astra” din Sibiu, grație măiereanului dr. Silviu Borș, directorul acestei instituții. În finalul întâlnirii, d-na Aneta Rașiu, soția lui Sandu Al. Rașiu, a dăruit celor prezenți câte un exemplar din cartea lansată.

Icu Crăciun

Rebreniana

- urmare din pag. 1 -

Gavril Istrate – “Liviu Rebreanu vorbind la dezvelirea bustului lui George Coșbuc”

(extras din alocuțiunea susținută de Gavril Istrate la Maieru, în aula Muzeului Cuibul visurilor, cu prilejul Zilelor măierene, ASTRA, 21 Oct. 2006)

anul acesta [2006] la Târlîșua. Și fiindcă vine vorba de Târlîșua – am fost la Târlîșua să văd și m-am înspăimântat ce am văzut acolo.

Mi-am adus aminte de niște versuri ale unui poet în care spunea, vorbind despre război: eu am văzut ce nu vor fi în stare să mai vadă cei care au să vie după noi și m-am întrebat, și mă întreb dacă au să ne creadă cei de peste 50 de ani, că lucrurile s-au întâmplat așa cum s-au întâmplat.

A fost pur și simplu minune acolo, nu se știe ce-a fost. În mijlocul satului – destul de mare spațiu ș'ela [spațiul acela] – apa ajunsese doi metri – în mijlocu' satului era o mare, nu altceva. Au dispărut lucruri, au murit 13 oameni, nu se știe câte vite..., miliarde s-au cheltuit, s-au risipit acolo.

Dar – vorbim despre Năsăud – nu s-a putut face nici în '22, cum trebuia proiectat și atunci – poate ca să, [poate] pentru norocul meu – n-am fost un om prea norocos, da' atunci am avut – am avut noroc – pentru norocul meu să fiu și eu prezent la cea dintâi manifestare mai mare din județu' Năsăud – cum se numea județu' ăsta atunci.

I-am auzit atunci vorbind pe o serie de oameni cu foarte mare greutate: Bogdan Duică a vorbit despre lumea Academiei Române, Ion Lúpaș [a vorbit] în numele Ministerului Cultelor și al Culturii – el era ministrul respectiv.

Liviu Rebreanu a vorbit despre George Coșbuc – într-o manieră în care numai Ibrăileanu, marele meu profesor de mai târziu de la Iași, a fost în stare să vorbească. L-a desprins [pe Coșbuc] dintre oameni, [creatori], din [tru] perioade [literare] și a spus omul ăsta n-a fost tributar nici unui curent – cum [și] Ibrăileanu spunea, că pe deasupra tuturor împrejurărilor, în poezia lui Coșbuc suntem reprezentați prin ceea ce-i etern, prin ceea ce e fără moarte. Cam așa a spus – și spunea – Rebreanu. L-am auzit acolo vorbind pe un om, cum n-am văzut mulți – un orator cum puțini sunt [...] până azi.

Ion Păduraru vorbea la toate înmormântările unor profesori sau [ale] altor personalități. A ajuns el – el era Președintele Despărțământului ASTRA – a ajuns la un moment dat să recurgă și el la poezia lui Coșbuc, și-l aud recitând – totul s-a petrecut afară, lângă bustul lui George Coșbuc – îl aud recitând *Cântec barbar*. Aveam impresia că de acolo, de afară, forța cu care vorbea el făcea să se zguduie geamurile clădirii. N-am mai auzit asemenea [vorbire] niciodată...

Viluț Cărbune, text transcris și consemnat,
(după înregistrarea video din arhiva pers.)

Rebreniana

Gavril Istrate și Liviu Rebreanu

EVOCĂRI (Gavril Istrate)

Editura „Mesagerul”
Bistrița, 2015

De Neposul drag al profesorului univ. dr. doc. Gavril Istrate, marele scriitor Liviu Rebreanu este legat prin aceea că, în anul 1909, din primăvară și până-n toamnă, a lucrat ca ajutor de notar la Primăria acestei comune, după ce trecuse prin aceleași servicii în Măgura Ilvei și Nimigea. Dovada acestui popas de câteva luni în Nepos o fac și cele două chitanțe ale părinților lui Gavril Istrate din lunile iunie și iulie 1909 și a unei citații semnate chiar de el. Apoi, idila sa cu învățătoarea Virginia Grivase de la această școală, devenită prototipul Virginiei Gherman din romanul “Ion”, completează argumentele acestei legături cu satul care a fost botezat, în 1773, de către împăratul austriac Iosif al II-lea cu numele de Nepos.

O parte din evenimentele descrise în romaul amintit se referă și la Vărarea, numele vechi al acestei localități, care l-a găzduit pentru cele câteva luni. Notarul Cântăreanu, cum îl botezase scriitorul, al cărui nume adevărat era Chibulcutean, îi făcuse o primire onorabilă, după cum mărturisește el însuși, oferindu-i, chiar în clădirea primăriei, o “odăiță bună, cu intrare separată, împodobită drăguț de domnișoara Eugenia”, fiica acestuia.

O întâmplare neobișnuită îl pune pe tânărul funcționar în fața unei realități pe care o va descrie în romanul său: “Într-o dimineață, intrând în cancelarie, o găsi plină de țărani furioși care înconjurau pe vreo zece sași din Păuniș (adică din Slătinița) și-i înjurau din răspuț. În uliță, o cireadă de boi grași, parcă așteptau un verdict”. Secvența făcea parte din numeroasele evenimente care au constituit procesul de cea mai lungă durată ce a avut drept cauză stabilirea graniței dintre Nepos și localitățile săsești (Dumitra, Slătinița și Unirea).

În lucrarea “Cuibul visurilor”, numele de

Vărarea este dat comunei Maieru. Descrierea corespunde întocmai acestei localități, unde scriitorul și-a petrecut cei mai frumoși ani ai copilăriei: “Uite Vărarea... Din vârful Măgurii soarele o privește ca un ochi de foc, ocrotitor... Vărarea aceasta era un sat ca oricare, trântit în fundul unui cazan de dealuri, speriat de urlul trenului”. În romanul “Ion” numele de Vărarea aparține cătunului Lușca, astăzi cartier al orașului Năsăud. Același lucru se petrece cu Anieșul care este numit Parva. Aceste artificii stilistice sunt explicate în jurnalul său.

Amintirea primei întâlniri, pe care Gavril Istrate o are cu Liviu Rebreanu, este de pe vremea când era elev la liceul din Năsăud. Se dezvelește bustul lui George Coșbuc în fața impunătoarei clădiri, moment în care scriitorul a vorbit despre poetul de la Hordou, ca unul ce “a făcut revoluție în poezia românească”. Este fascinat de frumusețea expunerii și de importanța pe care o acordă „poetului țărănimii”.

După nouă ani îl întâlnește în capitala Moldovei, ca invitat al studenților de la Facultatea de Litere din cadrul Universității Alexandru Ioan Cuza din Iași, când a prezentat conferința “Iubirea în literatură”. În 1935, același grup, în frunte cu Gavril Istrate, îl așteaptă în gară, unde se fotografiază și apoi se îndreaptă spre amfiteatrele universității. Aici, neposanul stă de vorbă cu Liviu Rebreanu, care își amintește de oamenii și satul prin care a trecut în tinerețe, considerându-l un prieten apropiat, pentru afecțiunea care i-o poartă. În semn de recunoștință îi acordă un autograf pe volumul “Metropole”.

Opera lui Liviu Rebreanu a intrat apoi în atenția filologului Gavril Istrate. A urmărit-o îndeaproape ca un vechi cunoscător al locurilor în care scriitorul și-a lăsat urmele pașilor. A reconstituit itinerariul literar al eroilor din operele sale, a clarificat o parte din micile nepotriviri toponimice sau lingvistice, a corectat unele afirmații sau confuzii geografice, a vizitat “Cuibul visurilor” de la Maieru, s-a dus la Târlîșua, satul natal al scriitorului, a organizat excursii pe aceste meleaguri cu studenții săi de la universitate, a stat de vorbă cu Rodovica Boldijari (Ana) și Alexandru Pop Glanetașu (Ion) din vechiul Prislop, a participat la Centenarul “Liviu Rebreanu” și a fost nelipsit de la mai toate acțiunile dedicate romancierului.

În anul 2004 este martor ocular la dezvelirea plăcii comemorative din satul Nepos, pusă pe fațada clădirii fostei primării, ca o dovadă a trecerii sale prin această localitate. Neposenii au avut marele noroc de a trece în nemurire prin condeiul viguros al marelui scriitor.

Liviu Rebreanu a rămas pentru profesorul Gavril Istrate un adevărat cult, fapt pentru care l-a așezat în panteonul său sufletesc ca unul dintre cei mai valoroși scriitori ardeleni.

Mircea Daroși

Rebreniana

REBREANU ȘI MAIERU - primele însemnări

În celebrele *Caiete* ale lui Liviu Rebreanu, prezentate atât de laborios de Niculae Gheran, în 1974 și reluate în volumul ediției critice (1), întâlnim un capitol aparte intitulat „Amintiri din

Ghem, 2005, piatră, 5 x 5 x 2 cm, Maxim Dumitras; (imagine preluată (C. Viluț) din albumul *De la Natură la Sens*)

Maieru” (*Arh. L. R., II, ms. 5*). Reproducerea acestor documente s-a făcut de către Valeria Dumitrescu, lui Gheran îi aparțin *Cuvântul înainte, Cronologia*, prezentarea succintă a fiecărui caiet în parte, notele, comentariile adiacente și selecția documentelor.

Din prefața lui Gheran la acest capitol (vezi p. 144-168) (2), aflăm că acest manuscris conține 13 file rupte dintr-un caiet, ele au fost scrise între anii 1908-1909, pe meleaguri bistrițene, probabil în Nimigea Ungurească. Sub influența lui Creangă, pe care Liviu îl conspectase conștiincios în scopul perfecționării limbii și exprimării în limba română, tânărul Rebreanu își propune să scrie ceva asemănător *Amintirilor* acestuia, cu titlul *Povestea copilăriei mele* (Cf. *Arh. L. R., III, ms. 7*). De aici, s-a ajuns la reluarea acestei idei cu titlul schimbat în *Amintiri din Maieru*, cu mențiunea „din copilărie” (vezi *Caiete*, p. 326). Se pare că și narațiunea *Domnu Ionică*, o traducere liberă a unei mai vechi lucrări din limba maghiară, *Az ornagu*, din ciclul *Szarmarleta* (adică *Scara măgarilor*), Prislop, 1 nov. 1908, s-ar încadra sub aceleași influențe din Creangă. Tregeri ale acestor amintiri în opera propriu-zisă a lui Rebreanu s-au petrecut fragmentar: Grigore Ilieț și popa Groze vor fi protagoniștii schiței *Vrăjmașii* (Cf. revista *Flacăra*, 1912, nr. 42, 4 aug., p. 330-331). Amintirile intitulate *Armanul, armeanca și clubul* vor fi folosite în schița *Idilă de la ș ară*, unde va fi prezentă inteligența satului natal, Maieru (Cf. revista *Cosânzeana*, III, 1910, nr. 4, 20 ian., p. 52-54). În al treilea rând, notațiile despre *Ileana baroneasa* vor fi folosite în schița cu titlul *Baroneasa* (Cf. revista *Flacăra*, I, 1912, nr. 45, 25 august, p. 558-559).

Să luăm pe rând, cronologic, toate aceste amintiri, prima dintre ele, Fără titlu (p. 146), cuprinde un portret în linii aspre al bătrânului Ilieț: „Un moțneag gârbov din spinare, care proptindu-se de o cârjă opuroasă, se plimbă de-a lungul satului în toată dimineața, strănutând la fiecare pas, tuțind, țtergându-ți întruna mustățile și barba c-o năframă cenușie cu margini roșii și-n mijloc c-un cocoț roșu...” Preocuparea lui bizară pentru cei din jur, este de a-ți face un drum în coastele stâncilor, spre o livadă ce-o avea dincolo de Someș. Încăpățănarea lui este considerată nebunie, păgânul Ilieț va fi reluat în schița *Vrăjmașii*, unde vom afla lucruri inedite despre el.

Armanul și clubul e o altă componentă a amintirilor (p. 146-152), în care Rebreanu evocă figuri de evrei și armeni: țchiopul cu acordeonul, Ieni, venit din cătănie, țimi, Berta, dar și țezătoarea de fete de la lelea Varvara Procope. Despre clubul intelectualilor avem alte câteva date asupra notabilităților satului: pădurarul, notarul, Wolf,

Vasile Rebreanu ț. a. O figură de neuitat este cea a Armanului țchiop de-un picior: „Era un om scund, îndesat, nu prea gros, dar rotunțor și negru-negru ca un arap. Căpățâna ca rasă, numai pe ceafă i se învâltoreau câțiva peri aspri. Avea ți o păreche de ochelari prăfuiți și unsuroți, degeaba-i freca toată ziua c-o bucățică de flanel cenușiu.” Armanca era „o femeie înaltă, uscățivă. Rece, mândră ca o împărăteasă, dar cu o soartă tristă.” Clubul inteligenței măierene se afla alături de dugheana cu mărunțuri, farmecul lui era că aici se adunau toți cu noutăți: notarul cu ziarele și politica, Jarda, învățătorul cu poezia, Armanul cu țtirile zilei pe plan local. Jocul de cărți la care participase și Liviu alături de tatăl său, Vasile Rebreanu este descris în amănunțime cu pierderi și câștiguri de-o parte și de alta. Odată cu moartea femeii Armanului vraja acelui club s-a stins.

Ileana baroneasa (p. 152) o altă amintire dragă lui Liviu, iată portretul acestei femei celebre în felul ei: „O femeie, țărancă îmbrăcată în haine nemțeti... Avea niște obraji pătați, dar simpatici, talie lată, grosolană, mâini subțiri, fine și picioare mari, țărânești. Odată trebuie c-a fost minune de frumoasă... De altmintrelea, frumusețea a făcut-o „doamnă și baroneasă.” O interesantă descriere a curții grofului pe care a cunoscut-o îndeaproape, deoarece aici, într-o căsuță aparținătoare a locuit și el cu familia, în timpul țederii la Maieru, e prezentă: „O cazarmă ordinară cu coperiț de tinichea. Înaintea casei o grădiniță de flori. Dindărăpt o ogradă uriașă, în fund căsuțele slugilor, grajduri, țuri, cotețe, hambare... Apoi grădina fără gust, pustie... numai baraboi și curechi. Un părauaț trecea pe lângă curte... curtea fusese oarecând a unui baron ungar...” (22 decembrie 1908). O amintire hazlie legată de baroneasă și câinele ei este menționată de Liviu, cu mult umor: „Tocmai mă pomenisem c-un rând de hăinuțe nouă și mă simțeam atât de fericit ca ovreii în sânul lui Avram... Eram prieten cu baroneasa și deci firește că am pornit numaidecât să-i arăt îmbrăcămintea de gală. Fugeam, s-ajung mai în grabă la baroneasa care țedează în cerdac și roșăia cocoți... când deodată simțesc că mă apucă cineva de fund și mă trântete la pământ. Sângele mi-a înghețat în vine. Era câinele, câinele cel rău... Începusem a urla de se cutremura lumea. Nu mai țtiu cum m-au ogoit, dar baroneasa mi-a trimis un blidoi de cocoți, la vederea căroră minten mi-au trecut toate durerile, măcar că bunul meu amic m-a fost înhățat binișor de partea nedicibilă. Perfidul de el! Nu m-a cunoscut în toaleta asta nouă, dar i-am dat eu lui după aceea... Simțea și el că s-a prostit și-mi răbda insultele cele mai grave zgulindu-se și lingându-mi obrazii...”

Povestea acestei baronease pe nume Ileana este reluată pe larg (vezi pag. 154-156), Un nou episod referitor la această baroneasă este intitulat *Comoara* despre care și Vasile Rebreanu țtia câteva, dar de galbenii îngropați la Ilva Mică n-a mai dat nimeni.

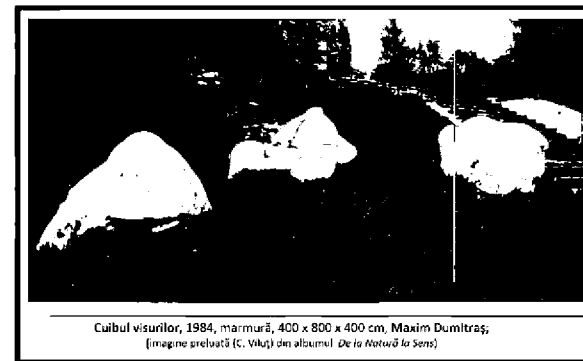
O altă amintire-proiect poartă titlul de *Jarda* (p. 159-160), ea este o evocare din inimă a acestui dascăl și poet măierean care, în fiecare săptămână citea la clubul de la Armanul, câte-o poezie.

Un alt titlu din acest caiet este închinat slujitorilor țcolii măierene, *Dascălii noștri: Boșca, Tofan, Ungurescu* (p. 161-162). Se remarcă o suită de schițe de portrete, măiestrit conturate:

Boșcanu - „ El umbla numai în opinci și numai în sărbători cu ciubote mari de iuft. Un om mic, grăsuț, căpățână cât pumnul c-o păreche de

mustațe lungi, de să le învârti pe după urechi, învăluit într-o bondiță de pănură tivită cu postav negru, guler lat de catifea, o pălărie lată, țărânească...” (p. 161). Acestuia i se adaugă Lucreția, nevasta „cruțătoare”, apoi domnul Tofan și Tofănița, cu Ungurescu, cu Colectoru și Deodat, toți prezenți la crățma domnarilor.

Într-un alt caiet intitulat *Însemnări* găsim alte câteva notații legate de Maieru: *Idilă de la ș ară, Amintiri, Jarda, Popa, Păgânul etc.* În revista *Cosânzeana* s-au tipărit: *Idilă de la ș ară (I), Armeanul, armeanca și clubul, Vrăjmașii și Cuibul visurilor* (p.286). O serie de proiecte despre Maieru apar la pag. 295: *Amintiri din Maieru, Toader și Matroana, Boroiu, Boșcanu, Tofanu, Dhoru, Suciș și Suciș a.* Mai sunt și alte posibile titluri rămase în faza de proiect ca: *Tablouri mici, Vine trenul, Nebunul (Anton), Focul de la Procopoia - Maier, Povestea copilăriei mele.*

Cuibul visurilor, 1984, marmură, 400 x 800 x 400 cm, Maxim Dumitras; (imagine preluată (C. Viluț) din albumul *De la Natură la Sens*)

În *Addenda, Journal* mai întâlnim texte fără titlu (p. 458) despre bătrânul popă Vasile Groze: „O figură impunătoare, de statură mijlocie, embonpoint, cu fața rotundă, străjuită de o barbă deasă și cărunță. Pe cap o pălărie plată, moale, cu borurile largi...” El a umblat și la Roma, la papa, de unde a adus pentru biserica măierenilor, o scândurică din crucea lui Iisus, (p. 458).

Evreii (p. 459-467) - figuri luminoase, drăguți, frumoși și bravi, cităm câteva portrete antologice: *Schan* - „Bătrânul Schan! O barbă scurtă, mătăsoasă, puțin gălbejită - mai cu seamă pe margini, gălbejită și lucioasă. Iar nasul moale, rotund, neted... ce mult doream mereu să-l pipăi! Avea ochi albaștri - de un albastru blând, visător, ca ochii de fecioară... Era tare cumsecade bătrânul! Nu purta baston niciodată, deși bătuse de mult țaptezeci de ani. și surădea întruna.... Mai aparte. Era un surăs comercial, dar drăgăstos...” Alte nume pomenite sunt: Banffy, Wekerle. De reținut că acest evreu, Schan n-a primit nicio poreclă din cauză că era iubit de săteni.

Tupcil - Gewurtz este descris astfel: „cu barba ascuțită și ochii strălucitori, cel mai harnic, cel mai stimat urmaș al lui Moise. E plin de viață... servește cu hărnicie.” În amintirile lui Liviu, asistăm la o confruntare directă dintre cei doi, primul în calitate de cumpărător trimis de tată și Tupcil, vânzător la țejghea. O scenă memorabilă e surprinsă de Liviu în zi de duminică când sătenii sunt la horă, tinerii se hărjonesc pe-afară, iar intelectualii se află în camera domnilor. Sunt amintiți: Petrea Iliețiu, colectorul, Tofan și Boșca, învățători, bocotanii Anchidim Partene și Deodat Coruțiu. Se adaugă și Wolf, fiul lui Tupcil, Hojdea, Estera și Roza, fetele lui Tupcil. Când e vorba de gălceavă, Tupcil își ia măsuri de precauție, scena amintește de romanul *Ion* de mai târziu.

- continuare în pag. 4 -

Iacob Naroș

Rebreniana

- urmare din pag. 3 -

REBREANU ȘI MAIERU - primele însemnări

Dihorul – apare în amintirile lui Rebreanu ca tipul negustorului vețnic ahtiat de câțtig, arivist, ambițios, stăruitor în treburi, nepăsător față de orice, dar setos după orice bănuț. Portretul fizic e impresionant: „Are un cap de Moise, cu barba răvășită, zbârlită, de culoare închisă, castanie. Ochi îi sunt ageri, mici, cu sclipiri fulgerătoare. Lângă urechi îi cad perciunii încârligați. E rece, calculat...”

Biksenspaner, Trei păduchi – e un alt evreu renumit pentru că avea mulți copii. O întâmplare hazlie de care-ți amintește Liviu are în centrul ei pe cei trei băieți ai bătrânului evreu. Acesta achiziționase într-o toamnă prune și miere din sat. Băieții dau iama prin butoaiele cu miere, dar unul dintre ei a fost muțcat de limbă de un viespe, când să fugă, cade pe jumătate în butoi, spre disperarea mamei acestora.

Cocoșul – sau **Cocoșelul** e un alt evreu din partea de jos a Maierului: „Un lungan slab, cu ochii căzuți în orbite, cu nasul subțire și nările tremurânde...” Ceea ce-ți amintește Liviu, legat de acesta, este nunta de care a rămas impresionat, e vorba de obiceiurile și datinile evreiești. Rebreanu nu uită să-i pomenească cu drag pe toți, ca pe niște bravi pe care i-a iubit dezinteresat, fără să punem la socoteală dulciurile pe care le primea și pe care le-a ținut minte. Un sentiment de simpatie și apreciere pentru ei se degajă din toate aceste evocări de țig din suflet.

Ultimele note legate de Maieru (p. 479-482) sunt dedicate tovarășilor necuvântători din copilăria lui Liviu și anume, câinii. Primul dintre ei este **Sultan și tovarășii săi**. Iată portretul lui Sultan cel mai distins dintre ei: „Era întruchiparea comodității, a lenei, a trândăviei, dar și a demnității. Întocmai ca un conte. Dormita cât era ziua de lungă pe pridvor sau în mijlocul uliței și mârâia numai dacă era deranja cineva. Și-a câștigat un prestigiu extraordinar în sat. Toată lumea îl privea cu stimă și mulți copii de țărani îi scoteau chiar și căciulile în fața lui.” Cu Liviu era prieten deși acesta îi smulse o felie de pâine din mână, de frica acestor colți respectul pentru Sultan a rămas în continuare.

Un alt câine **Tâlhariul** e considerat „pirat”, câine adevărat, „o fire sumbră, închisă, retrasă, cu porniri dușmănoase, ca un cămătar.” Soarta lui este motiv de supărare din cauză, fiind turbat, a fost împuțcat de pădurarul Laar, în Arini. Alți doi câini, **Ursul** și **Vigyasz** sunt amintiți de Liviu, spre deosebire de ceilalți, aceștia erau fricoși, ei păzeau casa lui Iliețiu. Câtă meticulozitate și gingășie în descrierea celor doi: **Ursul** e „scund, cu spinarea scurtă, cu urechi ciuntite și coada retezată. Avea blana castanie, presărată cu pete cenușii, cărunte, botul scurt și ochi sclipitori, mânioși.” **Vigyasz**, celălalt câine apare astfel: „modern, un tovarăș minunat, excelent la joacă, isteț, amabil... îl adoram.” Cât de plină de înțelepciune pare fraza de final. „Dacă și oamenii ar putea fi la fel!” (1908).

Note biobibliografice:

(1). Liviu Rebreanu, *Opere*, vol. 23, Ediție critică de Nicolae Gheran, *Caiete. Varia (1907-1944)*, Editura „Fundatia Națională pentru Civilizația Rurală „Niște țărani”, „Muzeul Județean Bistrița-Năsăud, București, 2005, p. 44 (484), 359 (545) și 405 (556).

(2). Liviu Rebreanu, *Caiete*, vol. I, prezentate de Nicolae Gheran, stabilirea textelor în colaborare cu Valeria Dumitrescu și Gh. Fischer, Editura Dacia, 1974, (paginile apar în text).

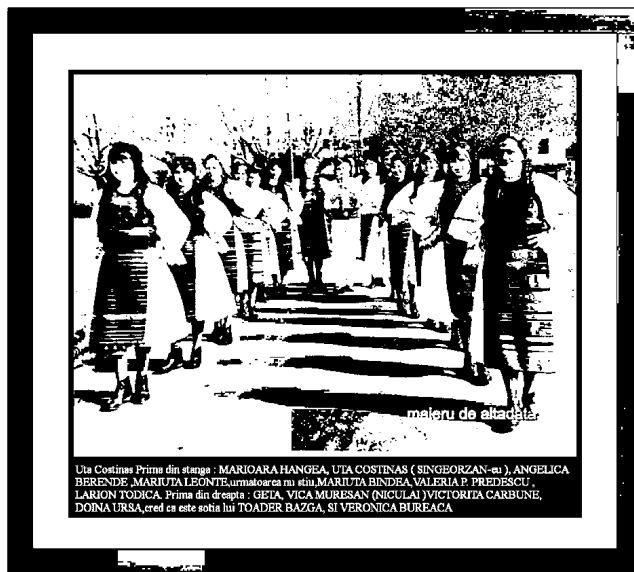
Iacob Naroș

O nouă carte despre Liviu Rebreanu

GRIGORE MARȚIAN, *Elemente de limbă și stil în romanul Ion de Liviu Rebreanu*, Editura Napoca Star, 2015, director de editură: Dinu Virgil-Ureche, redactor: Ironim Marțian.

În prefața volumului, Ion Istrate (doctor în filologie, critic literar și poet) – năsăudean trăitor la Cluj-Napoca – ne precizează că apariția unei noi cărți despre Rebreanu este încă un eveniment cultural de marcă nu numai în zona Năsăudului, ci oriunde în țară.

Întrebările la care încearcă să răspundă

acest volum sunt mereu disputate și greu de armonizat. Iată câteva dintre ele: A fost Rebreanu un romancier realist ca Balzac sau Stendhal, care să surprindă autenticitatea vieții în amănunțime sau nu? Altă întrebare: A fost Rebreanu romancier ca Dostoevski, observator al abisului psihologic, adică al sufletelor, al vieții sufletești? Sau: Care au fost sursele artei literare la Rebreanu, cum a început el să scrie românește și, mai ales, se cunosc eforturile acestuia pentru a-și perfecționa exprimarea literară? Tudor Arghezi, Tudor Vianu sau G. Călinescu l-au înțeles pe Rebreanu, fiecare în felul lui, în special, referindu-se la arta romanului *Ion*; rămâne să vedem și un punct de vedere chiar din locurile pe unde au călcat pașii marelui Rebreanu, e vorba de zona Năsăudului.

Autorul de față, Grigore Marțian, dascăl al țcolilor năsăudene vine cu câteva considerații personale asupra genezei romanului *Ion*, cu date despre elaborarea romanului, dar și cu păreri despre limba și stilul, dar și structura gramaticală a frazei rebreniene. Cartea este structurată astfel: Avem opt capitole despre romanul *Ion* de Liviu Rebreanu cu o postfață intitulată *Reflecșii asupra lucrării. Elemente de limbă și stil în romanul Ion de Liviu Rebreanu*, autor, Sever Ursă. În partea a doua a volumului avem o *Addenda* ce cuprinde un număr de șapte articole legate de Rebreanu (despre familia Rebreanu, evenimente legate de scriitorul Rebreanu, cărți și debutul lui Rebreanu cu nuvela *Codrea* și chiar o scrisoare emoționantă adresată peste ani marelui Rebreanu ce aparține lui Gr. Marțian). Câteva mărturisiri de suflet, un omagiu post mortem din partea lui Leon Hogiu pun punct acestui capitol de final. Notele bibliografice de referință selective încheie acest volum, iar datele despre autor le găsim pe coperta a patra.

Câteva capitole (*Chiuza, leagănul Rebrenilor, Crezul literar al romancierului, Geneza romanului Ion, Procesul de elaborare a romanului*) ne introduc în atmosfera efervescentă în care a apărut romanul precum și date biografice

esențiale din viața și activitatea lui Rebreanu care se întretaie cu cele petrecute în timpul scrierii acestui roman. Amintim câteva: strămoșii lui Liviu de la Chiuza și Beclean, copilăria și adolescența acestuia la Maieru și Năsăud, familia Rebreanu, amintiri despre Maieru, drumul sinuos al lui Liviu spre afirmare. Se reamintesc date despre geneza și elaborarea romanului *Ion*, personaje și motive, raportul dintre realitate și ficțiune etc.

Capitolul esențial care dă și titlul cărții se intitulează *Observașii de limbă și stil în romanul Ion*, el se întinde pe cele mai multe pagini, (38-64). Aspectele sesizate de autor se referă la stilul dur și concentrat al lui Rebreanu, realismul creat prin cuvinte aspre, tragismul unor situații limită. Lexicul personajelor diferă de la țărani la intelectuali, doar neologisme în plus la intelectuali, limba e populară nu regională, se semnalează puține metafore, există epitete și comparații într-o oarecare măsură, iar portretele sunt creionate în linii sigure și puține, prin adjective calificative. Toate acestea apar încă din fraza de început a romanului. Alte aprecieri bine argumentate se îndreaptă asupra dialogului eliptic sau a frazei trunchiate. Descrierile de natură sunt dezolante, pulsația continuă a vieții este sugerată prin verbe și alternanța timpurilor (imperfectul cu prezentul, cu perfectul simplu sau perfectul compus). Se remarcă folosirea viitorului popular, a conjunctivului și a imperativului.

Un capitol aparte, cel intitulat „Structura gramaticală a frazei”, se ocupă de modul cum sunt structurate frazele, coordonarea și subordonarea acestora.

În capitolul al VI-lea intitulat „Romanul *Ion* și critica literară”, Grigore Marțian trece în revistă principalele repere critice asupra acestui roman, de la M. Dragomirescu, Al. Piru, E. Lovinescu, Șerban Cioculescu, Ovid S. Crohmălniceanu, Pompiliu Marcea, Vladimir Streinu, Al. Dima, la G. Călinescu, Nicolae Manolescu sau Ion Vlad.

În fine, capitolul VIII, „Replici la romanul *Ion*”, în care autorul încearcă apropiere bine documentate între romanele *Ion* și *Moromeșii* de Marin Preda, respectiv, *Ion* și *Ilie Moromete* față-n față. O altă replică pe care o consideră Gr. Marțian a romanului lui Rebreanu, este *romanul Setea* de Titus Popovici (personajul Ana Moș). Nu lipsite de interes sunt datele despre traducerea romanului *Ion* în cele mai diverse limbi de pe glob, precum și compararea lui *Ion* ca personaj cu alte echivalențe din literatura universală (vezi Julien Sorel al lui Stendhal sau Buteau din *Pământul* lui Balzac).

Imparțialitate, rigurozitate științifică, precizia termenilor, stilul adecvat și multe alte calități ale volumului de față fac din această carte un simbol al dragostei și aprecierii de care se bucură peste ani, Liviu Rebreanu și opera lui nemuritoare atât din partea năsăudenilor cât și multor alora de pe Someș și nu numai. Maieru și Năsăudul sunt cele mai îndreptățite să-și asume toate acestea, iată și argumentația documentară: Itinerariul vieții marelui scriitor Rebreanu cuprinde 12 localități: Târlișua, Tg. Lăpuș, **Maieru, Năsăud**, Prislop, Bistrița, Sopron, Budapesta, Gyula, București, Craiova și Valea Mare. Grigore Marțian nu uită să precizeze cavalerete că, dintre toate aceste localități, singura evocată cu nostalgie este Maieru, unde familia Rebreanu s-a stabilit pentru nouă ani, între 1888 și 1897.

Iacob Naroș

Meserii

Cojocăria, la Maieru

“Înainte oamenii umblau cu pieptar, cu cojoc, îmbrăcați bine. Nu le era frig și nici nu erau așa bolnavi oamenii de tineri, cum îs acuma. Îmbrăcămintea de-acuma nu-i ca îmbrăcămintea tradițională: îmbrăcămintea de pănură, pieptarele, cojoacele - asta o fost tradiția la români. Îmbrăcatu' bine! Ai putut să stai oriunde, să meri în pădure, să stai la oi, îmbrăcat cu cojoc, pieptar, obgele, opinci în picioare, toate acestea, care acuma, din păcate, au

G. P. Buia, la un târg popular

dispărut de tot.”

Câteva vorbe înțelepte care mi-au revenit în minte în ziua de Bobotează, după miezul zilei, în timp ce eram lângă Sala nouă de nunți, unde avea loc slujba de sfințire a apei. Chiar dacă nu era un ger așa de năpraznic cum se spune că e, de obicei, în ziua de Bobotează, frigul îmi ajunsese până la oase. Dreptate a avut cine a spus vorbele de dinainte, noi cei mai tineri nu ne mai îmbrăcăm cum se îmbrăcau oamenii mai înainte și preferăm să înghețăm că doar așa putem să fim în pas cu moda! Ei, dar lasând gândurile mele la o parte, ar fi fost bun un cojoc deal nostru tradițional făcut din piei de oaie... Dar cine să le mai facă! Ar mai fi câțiva oameni mai în vârstă care s-ar pricepe la această adevărată artă, dar oamenii nu le mai poartă, mai ales cei tineri. Poate câțiva dintre cei bătrâni ar mai putea fi zăriți câteodată pe ulițele satului “cu ele în spate”.

Oricum, cel puțin eu am fost încântat dintotdeauna de acest gen de îmbrăcămintă și acesta a fost, printre altele, și unul dintre motivele pentru care l-am vizitat pe cel care mi-a spus vorbele de la început, pe badea Gavrilă Pop Buia din Maieru. Aveam să aflu de la dânsul, după cum mi-a și mărturisit, că e singurul meșter popular din satul nostru și că în fiecare an colindă toate orașele din țară, începând cu Bistrița, apoi de la Iași în toată partea Moldovei sau ajungând de la Oradea până la Sibiu, Timișoara sau Târgu Mureș. E prezent la toate târgurile de meșteșugari, unde ne face satul de cinste.

Născut în 1 august 1937, a fost al treilea din cei opt copii ai soților Grigore și Maria.

“După război nu erau posibilități de a te purta la școală, bunica o zis să ne dea la meserie” îmi spune badea Gavrilă. “Am plecat la cojocărie, după ce am terminat clasa a opta, la Rădauți, în comuna Marginea, jud. Suceava. Acolo am învățat!”

Întors acasă, a început să își practice meseria și să-i “îmbrace” pe oamenii acestui loc, dar nu numai, așa cum a știut și a putut cel mai bine. Și-a practicat meseria la Cooperația din sat sau după orele de lucru și a croit cojoace până la revoluție. Apoi cojocăria nu a mai mers și s-a apucat de curelărie.

Dar până să porți un cojoc și “să-l iei în spate” era drum lung. “Cu o lopată de lemn puneam pe o ușă pielea și o spălăm până ieșea curată și albă. Apoi o băgam la prelucrare” îmi mărturisește

meșterul nostru popular. Așa a făcut atunci când a învățat și așa a continuat. “Oamenii ne aduceau pielea crudă. O uscam și, după aceea, când se strângeau 30-40 de piei, le băgam la tăbăcit, le spălăm frumos la râu, iar apoi le băgam la lucru, le făceam cu o acreală - o scrobeală - cu tărăță, apă, sare.” Acest proces de prelucrare a pieilor dura, de obicei, 3-4 săptămâni, dacă procesul era făcut vegetal sau de la 2 săptămâni până la 16-20 de zile, dacă era făcut chimical.

Mai întâi “pieile le făceam cu tărăță pe față, toate fain, le ungeam cu o scrobeală și o împătoream frumos și o băgam în slatină - apă cu sare și cu tărăță - făceam așa ca un borș, o acreală și le băgam acolo. Le lăsam o zi sau două așa împachetate acolo și a doua zi (dacă era cald) sau a treia zi (dacă era mai frig) trebuia să le despăturim acolo, să le amestecăm în fiecare zi; dacă nu, prindeau a mirosi”. “Trebuia să fi atent să nu le scapci pentru că miroseau!”

Apoi “le scoteam, le puneam să se usuce, le jâlejeam iară și le întindem la scaun. Cu cornu' scaunului le întindem frumos și aveam o anumită sculă - ștreă - care o puneam subsuoară și întindeam. O puneam într-o ramă de lemn și întindeam cu mâna și cu umărul întruna. Și apoi se curăța cu un cuțit - îi spuneam scobă - un cuțit de un lat de mână, făcut dintr-o pânză de fierăstrău și băgată într-un mănunchi de lemn că să poată să fie răzăluită.” Astfel pielea era răzăluită până când ieșea curată și albă. Pentru a se duce carnea mai repede, pielea era pusă pe o masă și era făcută cu făină de porumb și cu ipsos și, deoarece acestea erau mai aspre, carnea se ducea mult mai ușor de pe aceasta.

Un proces de câteva săptămâni, după care pieile erau cusute, vopsite și transformate în cojoace, pieptare sau cușme. Iar aceste articole puteau varia. Cojoace pentru bărbați, dar și pentru femei - binecunoscutele “alendeloane”, numele fiind preluat de la un celebru actor și producător francez, Alain Delon, foarte cunoscut la noi pe vremurile acelea. Iar unele cojoace aveau și flori.

Iar apoi pieptare înfundate, în special la cei mai în vârstă, sau pieptare în părți, despărțite în față, la cei mai tineri.

“Când am început să-mi fac meseria, au fost apărute și cojoacele din piei de capră, de vițel, dar nu țineau de cald. Acolo, în comuna Marginea, am învățat să fac pielea cu fața corectată, făceam față pe derma pieii, adică pe unde îi carnea. Lâna rămânea înlontru și ținea de căldură. Am făcut multe la mulți, la Mihai a Bârtii, la Lazăr Avram - fie iertat” îmi mărturisește badea Gavrilă, atunci când îmi vorbește despre cojoacele care țineau cel mai bine de cald.

Dar cojoacele, în special cele ciobănești, mai puteau fi făcute și cu ierhă pe margine, după cum îmi zice gazda noastră: “La anumite cojoace ciobănești trebuia să punem pe margine ierhă sau mișină. Ierha tot noi o prelucram. Luam pielea, o muiam, o

spălăm - pentru că lâna se folosea atunci - o puneam pe o masă și o ungeam cu șenușări.” Acest “șenușări” avea ca ingrediente: cenușă, var și apă caldă, care se transformau toate într-o scrobeală care era dată pe fața pieii. După ce pielea era dată cu aceasta, era împăturită, iar “ea sta o zi sau două și astfel se înfierbânta lâna. Așa se ducea lâna și rămânea mișină. O spălăm bine și o băgam la dubală; dubala era formată din apă, sare și piatră acră. O țineam 6-7 zile acolo. Am făcut multă mișină mai ales în partea Moldovei.” Mișină era folosită și la pieptare și am văzut lucrul acesta atunci când badea Gavrilă mi-a arătat aceea mișină de pe marginea pieptarului pe care îl purta cu mândrie.

Pieptare, cojoace, căciuli sau cușme, dar și curele, toate aceste feluri de îmbrăcămintă și accesorii s-au născut din mâinile unei persoane care a îndrăgit această artă.

La Cooperația din sat au fost peste 40 de meseriași. Dintre aceștia, badea Gavrilă Pop Buia e singurul meșter popular din satul nostru, singurul meșter popular care ne reprezintă în toate marile orașe ale țării.

Am fost impresionat încă de la început de povestea dânsului în care badea Gavrilă îmi vorbea despre familia numeroasă în care s-a născut și despre părinții și bunicii lui, în toate această poveste simțindu-se aceea emoție care i s-a transmis mai departe în vorbele dumnealui. M-au impresionat poveștile dânsului din anii de ucenicie, din anii de muncă, dar și din anii de pensie, când parcă mai mult ca oricând încearcă să transmită mai departe ceea ce a învățat - un adevărat meșteșug.

A început cu satul dumnealui și a făcut cojoace, pieptare, curele. Chiar dacă după Revoluție oamenii au lăsat cojoacele deoparte, a continuat cu celelalte, iar pe acestea le confecționează și azi. A făcut curele pentru oamenii simpli din sat, dar și pentru Ansamblul Folcloric “Cununa Someșană” din Maieru, curele sau pieptare nu numai pentru măiereni dânsului, dar și pentru oamenii din satele vecine sau mai îndepărtate, fie ei simpli oameni, cântăreți la biserică sau soliști cunoscuți. Mai mult, pentru a promova și mai mult această artă, badea Gavrilă a participat și participă la târgurile de artă populară din marile orașe ale țării, chiar dacă e ajuns la o vârstă de 77 de ani. Și numeroase diplome, fotografii și articole îi susțin activitatea intensă a dumnealui.

“Mi-e drag că se mai revine la tradiție!” spune dânsul, o constatare care pare să se adevărească în ultima vreme, cel puțin în mediul rural.

Un ton optimist al singurului meșter popular din satul nostru.

Dar și un gând optimist care ar trebui să ne motiveze pe mulți dintre cei care citim aceste rânduri, un gând pe care ar trebui să-l urmăm, la fel ca și meșterul nostru popular, Gavrilă Pop Buia.

Vio-Daniel Partene

Gavrilă Pop Buia
(maistru cojocăru în Maieru)

anii '70, Gavrilă Pop Buia

Amintiri

Excursii în străinătate. Jurnal maltez (1)

Odată cu revolta populară/revoluția/lovitura de stat din decembrie 1989 (istoricii încă n-au căzut de acord în unanimitate asupra evenimentelor de la sfârșitul anului 1989), ca să nu mai vorbim de contextul internațional favorabil, ca de atâtea alte ori în istoria românilor, românul de rând și-a câștigat dreptul la liberă circulație. În treacăt fie spus, o astfel de libertate fundamentală era trecută și în constituția lui Ceaușescu, însă nu se respecta, știa el de ce: ne-am fi comparat cu vecinii noștri – care, cu toți trăiau mai bine decât noi, în afară de sârmanii basarabeni - care tot români se cheamă.

Prima dată am ieșit în străinătate, în vara anului 1991, în Ungaria: eu, soția, fiul și Dacia 1300 (fără câțelul lui Jerome K. Jerome). Fără GPS, carte verde sau lecturi suplimentare privind o excursie în străinătate, totul bazat pe auzite de la alții, plus inerentul neprevăzut. M-am înarmat cu clopotoare (suport de mâncare, mai ales proaspătă), termosuri și lepedee - așa ceva se vindea lesne în Ungaria atunci, mi-au spus bistrițenii care au invadat Ungaria înaintea mea. Între timp am aflat că se vinde bine țuica, benzina și țigările Carpați. Dotat cu câteva duzine de clopotoare, făcute de un verișor al meu de la CPL (încă nefalimentat), am purces la cucerirea Ungariei. Clopotoarele le-am așezat sub picioare, acoperite cu un preș, încât soția și fiul meu stăteau în mașină întocmai cum stă americanul cu picioarele pe birou, la serviciu. Pe lângă clopotoarele respective din mașină, în portbagaj am pus o duzină de termosuri și un bax de țigări. Țuica, ca să-l conving pe un maghiar să o cumpere, am degustat-o împreună cu el până când soția ne-a despărțit înainte de a ne face servus. De benzină nu m-am atins fiindcă îmi era frică să nu rămân la unghuri.

În momentul când am trecut granița în Ungaria mă așteptam să trăiesc o stare de levitație, deja parcusesem câteva localități maghiare. La marginea străzilor am văzut chioșcuri de toate felurile, magazine ABC, inclusiv TEC-uri - toate vor lua ființă și în România, nu după mult timp. Apoi am

exclamat: *Uite, mă, că suntem în Ungaria!* Eu mă așteptam să plutesc, să zbor, potrivit credinței mele în levitație; or, nu eram desprins de pământ. Poate că fascinația străinătății era imensă, orbitoare, de neînchipuit și de nedescris pentru orice român care n-a trecut granița, atât eram de încuieți de către Ceaușescu și acoliții săi.

Fiecare localitate maghiară avea la periferie un fel de talcioc unde se vindeau și se cumpărau tot felul de mărfuri; atunci mi-am cumpărat și eu, pentru prima dată, o pereche de blugi. Ne-am așezat și noi în rând cu negustorii. Jos, pe pământ, am așternut un cearceaf pe care am plasat clopotoarele, termosurile, țuica și, bineînțeles, alte lepedee, așteptând mușterii.

În fiecare zi ne propusesem să vedem un alt oraș, pentru ca seara să ne instalăm cortul pe un câmp, la marginea orașului. Nimeni nu avea treabă cu noi.

N-am apucat a vedea trei orașe mari, când, în ziua următoare, în toiul negocierilor, un șmecher, pus pe farse, a strigat: „Poliția!” Eram pe punctul de a vinde mai multe termosuri la o familie de unguri. Clopotoarele le-am măritat încă din prima zi, poate și pentru faptul că le-am fixat un preț prea mic. Am forțat oarecum pe ungueroaică și pe unghur să le cumpere înainte de raziia polițiștilor. Mi-au dat forinții, le-am înmănat termosurile, le-au înfulecat rapid, după care părțile negociate s-au făcut nevăzute. Când a trecut cengherul, aveam niște mutre ispășite ca niște enoriașe proaspăt spovedite.

Seara am ajuns la marginea altei localități mari. Peste zi ne cumpăram pâine albă, moale, pufoasă, dar, vă spun drept, fără nici un fel de gust. Mai târziu, o astfel de pâine se va fabrica în depozitul de legume al ILF-ului din Piața Morii, Bistrița. La început, am cumpărat o pâine, pe urmă două, apoi trei și ne-am oprit la patru. O vânzătoare a sesizat acest lucru, căci a rostit românește: „Aștia-s români”. Înainte de culcare, ne-am pregătit masa pe iarba verde din marginea orașului. Cămara noastră erau

termosurile în care aveam ascunse ouăle fierte, slămina și brânza. Surpriza plăcută a fost a unghurilor care, cu siguranță, au constatat acasă că nu i-a costat aproape nimic cumpărarea termosurilor umplute cu ouă, slănină și brânza noastră. Ciudat îi faptul că termosurile nevândute erau toate goale, iar noi ne-am culcat flămânzi, înjurând pe unghur că-l exploatează pe român și-n zilele de astăzi, adică după revoluția din decembrie 1989. Tot atunci, mi-a trecut prin cap și inimă un gând răutăcios și un sentiment de satisfacție oportunist-norocoasă din istoria României, având ca locație județul nostru. Ambele merită relatate.

Mai întâi gândul răutăcios, mi-am zis în sine mea: nu-i nicio problemă că l-am hrănit pe unghur cu slămina, ouăle și brânza mea pentru că și el trebuie să îndestuleze ostașul sovietic. (La data aceea, armata rusă încă nu era retrasă din Ungaria).

Apropo de retragerea armatelor sovietice din țările ocupate de ruși după Al Doilea Război Mondial. România a fost prima care a beneficiat de un astfel de avantaj. Retragera armatei sovietice, după o îndelungată perioadă (1944-1958), a fost precedată de o întâmplare cinegetic-norocoasă, desfășurată pe teritoriul județului nostru. La o partidă de vânatoare din Dealul Negru, la cabana Aluneasa (jud. B.-N.) a lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, la care a participat și Hrușciiov, însoțită de excelente preparate vânătorești, țuică de prună, și stropită cu mult vin bun și rar, Steininger, obținut dintr-un anumit loc-pietros al Bistriței, dealul Viișoara, astăzi pierzându-se și soiul, și via, întâmplător sau nu, odată cu retragerea ultimilor sași din Bistrița. „Vulpea din Carpați” (cum era poreclit Gheorghe Gheorghiu-Dej de către conducerea sovietică) îi smulge lui Hrușciiov promisiunea că va retrage armata sovietică din România. Lucru care s-a și împlinit. Cred că atunci am avut un aliat de nădejde: celebrul vin Steininger.

-va urma-

Macavei Al. Macavei

Însemnări

Așa am văzut prima oară lumina zilei

23 DECEMBRIE 1950! Mama Agustina fusese la ecograf și la un specialist în ale nașterii. Aflase că va avea un mândru și frumos fecior sănătos dar medicul o avertizase că fiind prima naștere iar vârsta ei destul de înaintată (27 de ani) nu va fi un lucru simplu s-ar putea să fie nevoie de o cezariană! A avertizat-o că de îndată ce o apucă durerile va trebui să ia legătura cu el (chiar îi dăduse numărul de mobil) și să se prezinte la cabinetul lui. Îi atrăsese atenția că nu are voie să facă mari eforturi că trebuie să se ferească de frig etc.

Mama, îndărătnică de felul ei, nu respectă întocmai sfaturile medicului – venea Crăciunul și multe pregătiri se impuneau. Printre altele, albiturile de sărbători ale ei și ale soțului ei trebuiau spălate. Cum masina de spălat haine nu mai funcționa în acea zi de ajun al Ajunului marelui Crăciun pusese hainele într-un ciubar cu doage de lemn în care le „opări” cu leșie fierbinte în care pusese sodă caustică. Apoi cum nici apa de la robinet nu mai curgea din cauza înghețului își luă lăițuca, maiul, laborul cu haine și un vas cu apă fierbinte și se duse la Someș, la vreo 70 de metri mai în sus de casă, pe prund, vizavi de dispensarul medical.

Erau pe vremea aceea niște ierni cum cei mai tineri nu-și pot imagina! Era un frig de crăpau pietrele, temperaturile atingeau frecvent -15 / -20 grade Celsius. Apa caldă era pentru a-și mai încălzi mâinile și a dezgheța din când în când coada maiului.

Nu începuse bine a bate hainele cu maiul că pe mânerul lui se făcuse deja o pojghiță de gheață acesta îi alunecă din mână și-l scăpă în apă. De unde altul, iar Ilean, soțul, era la lucru – când să-i mai facă unul? Nici una, nici alta – își sufulcă poalele alergă câțiva metri de-a lungul apei după el și-l prinse!

Termină de lăut hainele, se întoarse acasă, le întinse pe sârmele din ocol, apoi intră în casă; era ger trebuia să se încălzească puțin. Deodată... durerile începuseră! Voaie bună, mobil doctor specialist, 112 SMURD... Ia-ți tâlpășița și „la curte!” – așa i se spunea locului unde se afla dispensarul medical dotat cu o nouă sală de nașteri prin grija partidului și a tătucului Stalin. Erau acolo și sediul miliției, și locuințele medicului și ale milițienilor – toate în niște vechi clădiri naționalizate ale unui mare grof (de aici „la curte”).

Câteva zeci de minute mai târziu aveam să văd pentru prima dată lumina zilei, fără medic specialist, fără cezariană, fără complicații...

Mă botezară Virgil, nici azi nu știu de ce și după cine, iar părinții mei s-au dus cu secretul în mormânt. Neam de neamul nostru nu avusese acest nume iar în Maieru la vremea aceea mai era un „Verjil mutu”. Ulterior a mai apărut acest prenume, chiar la niște rudeni.

Din fericire n-am fost nici mut nici foarte înghețat la minte!

Virgil Ureche

Supranume

Porecla - un mijloc de cunoaștere a vieții satului

În orice comunitate sătească, oamenii sunt în relații directe unii cu alții, își cunosc foarte bine genealogia, calitățile și defectele, obiceiurile, viciile și metehnele, ticurile și apucăturile. Cea care vine să completeze informațiile despre acest leagăn al veșniciei, dându-i o coloratură deosebită este porecla. Ei i se atribuie termenii: nume, supranume, iar în vorbirea populară *ciufulitură*. Cu privire la cel din urmă termen sunt cunoscute următoarele sensuri: „a batjocori”, „a ridiculiza”, „a zeflemisi”.

Cum este și firesc, oamenii își atribuie diverse apelative care scot în evidență anumite trăsături. Verbul a *ciufuli* are sensul de „a lua peste picior pe cineva, a face de râs, a batjocori”, precum spun și versurile populare :

Nici cu gândul n-am gândit

Cine m-a ciufulit.

De la acest verb a rezultat și adjectivul *ciufelnic*, adică om căruia îi place să își bată joc de alții, punându-le diferite nume, porecle. În Nepos, această expresie este foarte des folosită și aproape că nu deranjează pe nimeni, chiar dacă uneori este mai puțin comodă. Adeseori întâlnim și sensul de „înșelat” „păcălit”, mai ales atunci când este vorba de o socoteală greșită, făcută intenționat de cineva.

- continuare în pag. 7 -

Mircea Daroși

Supranume

Porecla – un mijloc de cunoaștere a vieții satului

- urmare din pag. 6 -

O categorie largă a poreclelor se referă la cea care ridiculizează însușiri și defecte fizice sau morale: *Știopu* sau *Știoapa*, *Mutu*, *Cioarca*, *Lungu*, *Jâbu*, *Gușuța*, *Cracu*, dar și agilitatea, adică cei care știu să se învârtă, descurcările, cum ar fi: *Sfârnu*.

Sub aspect zeflemitor este folosită porecla de *Bogatu* care nu are nicidecum acest sens. Dealtfel, această caracteristică și-o atribuie chiar persoana în cauză vrând să scoată în evidență faptul că prin dobândirea unor lucruri ne semnificative, el este mai bogat decât alții. Alteori, mândria că posedă o avere însemnată în această localitate a dat naștere la o poreclă corespunzătoare și anume: *Făla* care vine de la verbul "a se făli", "a se mândri"

În sat există câteva porecle care provin de la numele unor animale: *a Lupului*, *a Ursului*, *a Leului*, *a Țapului*, *a Gândacului*, *A Mâțocului*, *a Hulpilor*, ascunzând trăsăturile caracteristice ale animalelor respective :lacom și crud ca lupul, greoi în mișcări ca ursul, șiret ca vulpea, etc.

Aspectul profesional și-a lăsat amprente și în acest domeniu. Sunt cunoscute poreclele: *a Fierarului*, *a Morarului*, *a Dăscăliței*, *a Dascălului*, *a Popii*, *a Coléctărului*, *a Cantonierului*, *a Pădurarului*, *a Boldășului*, *a Fătului*, sau definesc ceva, cum ar fi: *Bumbușca*, *Năsturelu*. Nici poreclele cu caracter religios nu sunt evitate: *Pocăitu*, *Sătana*.

Cele mai multe porecle derivă din numele de familie sau de botez: *Carp*, *Bădean*, *Bambu*, *Liuchi*, *Cozma*, *Brica*, *Țânca*, *Bucioaia*, *Ciricoaia*, etc. În Nepos, ca de altfel în majoritatea localităților rurale întâlnim porecle care arată originea unor locuitori sau peregrinările lor în lume: *Bârgăuanu*, *Măgureanca*, *a Rebrenicii*, sau *Americanu*.

Numele de Dumitru este caracteristic pentru satul Nepos. Mai demult, cei care purtau acest nume de familie erau porecliți "sternic": Grigore Dumitru

Sternicul (vistiernicul) mare vânător, om frumos, puternic, destul de deștept și se ține mândru" Se spune că înainte de colonizarea sașilor, aceste ținuturi erau împănate cu familii românești. Dintre acestea răsare familia Dumitru cel Mare care era vistiernic și a cărui nume se află gravat și pe clopotul bisericii din Dumitra Mare, scris cu litere latine, având și puține caractere gotice. De la acest Dumitru care avea în stăpânirea sa cetatea și unde de fapt a fost aflat clopotul, se trag familiile din Nepos care poartă acest nume.

Diminutivele completează sfera ridiculizării unor trăsături fizice ale oamenilor, numai că aceasta este mai blândă, mai apropiată de suflet, cum este de exemplu :Mâțâțalu, Botășălu" Negruța" Biluța. Nici augmentativele nu lipsesc: Pățâloaia, Ciricoaia" Botoaia și altele.

Este și firesc ca aceste porecle să aibă și alte nuanțe, multe dintre ele cu o corespondență foarte îndepărtată: Gioga" Vârtic, Becea, Ciuciuș, Cârța, Șiuca, Malu, Prăjânca, Chili, Bambu, Bâș, Toaca, Hârza etc.

Motivul apariției poreclelor poate fi căutat în faptul că poporul roman s-a născut cu simțul umorului pe care și l-a manifestat și îl manifestă în toate împrejurările. În al doilea rând, acest lucru este reclamat de necesitatea strigentă de a deosebi indivizii cu același nume și prenume. În Nepos la ora actuală există 175 de membri cu numele de Pop" 117 cu numele de Ani, 88 cu numele de Bota, 76 Cifor, 70 Dumitru, 66 Leonte, 61 Drădici, 54 Popișan, 48 Istrate, 46 Niculai, 45 Login, 33 Petri, 29 Coman, 28 Holbură, 26 Lup, 25 Rognean, 24 Onoe, 23 Palage ș.a. m.d.

Chiar dacă la început porecla unui individ este privită ca o atitudine dușmănoasă, treptat ea este acceptată și o lasă moștenire altora, grație personalității sale în mediul social.

Mircea Daroși

Diaspora măiereană

Străini de țară, dar nu străini de Dumnezeu

Deuteronom 10:17-18

„Domnul domnilor, Dumnezeu cel puternic... nu caută la fața oamenilor și nu primește daruri... iubește pe străin și-i dă hrană și îmbrăcăminte”.

Am aflat că majoritatea familiilor măierene au pe cineva plecat în străinătate, astfel că în anul 2006 erau „șase sute de tineri plecați” [1] și cred că de atunci numărul lor a crescut mult mai mult odată cu aderarea României la Uniunea Europeană; de aceea am scris acest articol din perspectiva unui creștin plecat în străinătate, care sper să fie util concetățenilor mei și nu numai.

În ultima vreme auzim vorbindu-se tot mai mult despre „străini”, deși, uneori, este vorba de oamenii plecați dintre noi în alte țări. Iată câteva din cauzele pentru care unii oameni ajung străini:

- ei doresc acest lucru;
- îi obligă cineva sau ceva;
- Dumnezeu are un plan deosebit cu ei.

În *Biblie* este prezentată viața mai multor persoane care au trăit ca străini în diferite timpuri și în diferite țări. Din exemplul lor de viață aș vrea să învețe atât cei care sunt deja străini, cât și cei care vor ajunge cândva.

1. Ca străin trebuie să fii hotărât, cinstit până la capăt

Un exemplu biblic în privința aceasta a fost Daniel care „s-a hotărât să nu se spurce cu nimic”, să influențeze și pe alții, să colaboreze și să se roage cu alții, să nu cedeze în fața dușmanilor și să spună despre Dumnezeu și altora (Daniel 1:6).

2. Ca străin ești predispus la compromisuri, dar nu trebuie să cedezi

Deși este mai greu de trăit, deși unii cred că este inevitabil, totuși se poate trăi și necompromis atât în țară, cât și în străinătate. Un exemplu biblic este Iosif care a ținut mai mult la credința și onoarea sa decât la libertate (Geneza 39:1-20).

3. Ca străin ești predispus la multe riscuri, dar nu toate aduc câștig

Trebuie, uneori, să riști ca să câștigi, dar să nu uităm că riscul poate costa chiar viața. Un exemplu biblic este Elimelec – un evreu care a plecat împreună cu soția și cei doi copii într-o altă țară și trei dintre ei au murit acolo (Rut 1:1-5).

Avraam – un alt exemplu care a plecat în străinătate, a mințit, și-a pierdut reputația și era gata să-și piardă și soția (Geneza 12:10-20).

4. Ca străin înveți multe lucruri noi pe care nu le-ai întâlnit în țara natală

Un exemplu biblic este Daniel care a învățat o limbă și o scriere nouă, o meserie nouă, o cultură nouă, iar pe alții i-a învățat despre Dumnezeu cel adevărat (Daniel 1:4, 2:28).

5. Ca străin ești în evidența cuiva cu un scop

De multe ori nu pentru ca să te protejeze, ci ca să te exploateze așa cum făcea și Solomon cu străinii din țara sa (2 Cronici 2:17,18).

Din *Biblie* aflăm însă că Dumnezeu ține evidența străinilor, rezolvă problemele și nevoile lor și îi iubește (Deuteronom 10:17,18).

6. Ca străin poți realiza multe, dar contează cum și cu ce scop

Începând de la a scăpa de sărăcie, a te îmbogăți, a întemeia o familie, a te pregăti pentru o lucrare mai deosebită sau a transmite credința în Dumnezeu și altora ca Iosif, Moise, Daniel și alții. Să nu uităm însă că realizările oricât de mici sau mari ar fi ele, a fost cineva care ne-a ajutat și în mod sigur cel mai mult – Dumnezeu (Geneza 41:16, Daniel 2:28).

7. Ca străin este bine să păstrezi legătura cu cei dragi, cu localitatea natală

Să nu uităm niciodată de unde am plecat și pe cine am lăsat acasă.

Sa ne interesăm de familie, de părinți în mod deosebit ca Iosif care l-a ajutat și l-a adus pe tatăl său într-o altă țară ca sa fie împreună (Geneza 45:3, 10, 11).

8. Ca străin ești predispus la multe pericole

Unele din pericole sunt vechi de care am fost scutiți în „*Cuibul visurilor*”, dar plecând în străinătate sunt pericole noi cum ar fi: accidente aviatice sau maritime, atacuri teroriste, jafuri armate, incidente cu oameni răi, necreștinii sau

sataniști chiar, calamități naturale, ș.a. Cazuri din acestea ne sunt prezentate tot mai des ca „știri”, dar despre ele scrie în *Biblie*: Matei 24:7-8, II Timotei 3:1, II Timotei 4:3, ca vor fi semnele care anunță sfârșitul omenirii.

Un alt pericol pot fi „*Tovărășiile rele care strică obiceiturile bune*” - I Corinteni 15:33, și care pot fi de colegialitate, de prietenie, de afaceri, de căsătorie, ș.a.

9. Ca străin poți uita multe care n-ar trebui uitate

Atât reținerea, cât și uitarea au două părți, una bună și una rea.

Ca străini nu trebuie să uităm ce a fost bun și important pentru noi:

părinții și familia din care am plecat, primul cuib;

- dascălii și cei care ne-au învățat lucruri bune și utile în viață;

- limba română, bogată în arhaisme și regionalisme măierene;

- obiceiurile și sărbătorile religioase de care ne bucuram altă dată;

- Dumnezeu cel Adevărat despre care am fost învățați în copilărie.

10. Ca străin poți muri de mai multe ori

Chiar dacă în străinătate unii din concetățenii noștri trăiesc mai bine, totuși, nu sunt puțini cei care în diferite împrejurări au spus „*Mor de dor, mor de urât, mor după...Mor cu zile*” și alții chiar au murit spiritual, fiind fără Dumnezeu și fără de cele sfinte.

Înțeleptul Solomon a scris în *Eclesiastul* 6:7 „...*poftele omului nu i se împlinesc niciodată*”, așadar, oricât ar sta cineva în străinătate tot va mai avea dorințe neîmplinite.

Se pot spune multe despre străini, bune și rele, li se pot adresa sugestii și critici, dar poate niciodată nu ne-am pus în situația lor.

În străinătate ca și în țară, oamenii îmbătrânesc, se îmbolnăvesc sau mor din diferite

- continuare în pag. 8 -

Pastor Lazar Ometiță

Lirica

Imn I.L.S.-ului

Io, Păsărilă Lăți-Scurtilă
Am să trag luna la noi în dormitor
Și din fața ei de tablă străveche arămie
Am să-mi bat un distilator!
Voi stoarce aici picătură cu picătură
Esența ta cea mai pură
Cu transpirația de răcoritor
Din merele aromate, perele parfumate
Ochii tăi vintriși de prună
De-or să iasă prin făța alambicului
Miresme pentru toate nasurile târgului!
Din tabla lunii așa cum spuneam
O să-mi trag un cazan
Și o să fie beznă dom'le și nor cam un an
Așa că rugați-vă la Regia de Curent Divină
De doriți să aveți nițică lumină
Câteva stelute pe boltă, ici-colo-s
Celelalte-s țintite pe burta rondină
Să sforăie acolo aburul pufos...
Greuceanu, de care-ați auzit, bietul de el
O să demisioneze de la Renel!
Io, Păsărilă, Zmeul-zmeilor cel mititel
Am să arunc pe cer, capacul de-aramă
Când termina-voi de stors butoaiele de zamă!
Vă chem doar acum, în astă seară și lună
Să gustați din robinetul celest
O gură de apă ne bună!

Fabrica de scobitori

Dacă te-aș strânge-n brațe cu forța mea cea mică
Te-aș transforma în furnică,
Ți-aș face arșici
Inima, ficatu, coapsele mici,
Să nici nu zici
Că nu eștiști,
Că mă dorești
Și din simțiri nu poți să mă miști.
Te-aș face chibrituri și din rumeguș
Mi-aș dori de la Tine niște țate dedin plus
Ori din catifea reiată
Să-mi bag io sama cât-îs de timpit și Tu de beată...
Aiii, glumeam, Arină...
Cu cojina Ta, subțirină și fină
Te-aș strânge-n brațe de te-aș face mărunțele,
Multe surcele
Să-mi acopăr cu ele
Fiecare celulă a gurii mele,
Te-aș fărâma-n scobitori
Pe care să scriu caligrafiate scrisori
De dragoste,
TU...pacoste!

Cântecel de dragoste Mă(s)linei

Rotundă, grasă, negricioasă
Ești o creolă spumoasă,
Olivia cea unsuroasă,
Elaia cu pielea fină, cerată
Ce mi-ai făcut măi, fată?
De-mi vine să te sorb într-o lingură dintr-o dată
Ce leac mi-ai dat de m-ai uns la inimă îndată?
Uleiul de măslina seamănă întru-câtva cu tine
Cu dragostea-ți curge prin vene
O să-ți treacă, îmi va trece!
S-a terminat!
Tu ești presată la rece!
Eu...măslinul uscat!

Ilie Hoza

Proză scurtă

Ficiorii lu' Ilie Strâmbu de pe Anieș (2)
(continuare din CV 117)

-Om bun, om de ominie, mulțam. Zâmbetul lumina chipul fetei când se uita la Vasile și îi spunea „om de ominie”. Vasile a luat-o în brațe, nu era grea și a dus-o în fața colibeii de la stână. L-a chemat pe George, sluga lui de la stână un băiet de 12 ani din Șanț și i-a spus să aducă pită, unt, urdă și jântiță. George a venit cu un blid de lemn plin cu cele comandate de Vasile.

-Pe tine cum te ceamă? Eu îs Ana, Anuța și îs din Borșa. L-am auzit pe băiet că îți spunea Vasile adică Văsălie cum ar vinila noi. Vasile i-a pus un strat de unt și urdă pe pită și i-a dat o ulcică cu jântiță să beie. Mânca biata Anuța cu capul în poalele lui Vasile și avea mustăți de jântiță la gură; era înfometată biata moroșancă. Printre înghițituri a început să povestească:

-Eu îs din Borșa, așa cum v-am spus. Am pornit de acasă să mă angajez ca slugă în Maieru sau în Anieș că noi eram pre mulți acasă. Mi-am luat ceva merinde, nu prea multă și am pornit pe Repedea în sus să ajung la șaua Gărgălăului ca să trec în Anieș. Prima noapte am dormit la Puzdre, apoi am dormit în pădure; merindea mi s-o gătat, am mâncat zmeură și hribgi. Cămeșa mi s-o hâzât tătă. Pcișioarele mă dureu. Am luat-o prin pădure; vedeam un părau mare. Cred că era Anieșul Mare. Am văzut un munte cu mult limpede. Am luat-o pe el. Cred că-i muntele vost. Aici m-ai găsit tu om bun Văsălie.

-Ție Anuță ți-i rușine să te dezbraci în fața me?

-Da ce vrei să faci cu mine dacă-s dezbrăcată?

-Vreu să te spăl, că tu ești trudită după atâta drum. După câte văd abia te ții pe picioare. Ești plină de colb de pe drum și plină de hâzenii cum ai dormit în pădure în cine știe ce adoposturi de animale. Nu-ți fac nimic rău.

-Așai Văsălie cum zici tu. Cum să-mi fie rușine? Că am 18 ai iar tu Văsălie ești om de ominie. Dacă nu erai tu eu amu eram moartă.

Vasile i-a spus lui George să aducă 4 vidări de apă de la părau și să umple ceaunul cel mare și să facă focul în fața colibeii, apoi să puie ceaunul pe foc. Vasile i-a mai spus lui George să ducă hainele Anuței la lelea Docia, mama lui Vasile, să le spele și să aducă o cămeșă curată de a lui, 2 cingeauă și un lepedeu.

-Lelea Docia m-o întrebă despre ce-i vorba și eu i-am spus tăt cum îi.

Vasile i-a spus lui George să se bage în colibă că fetei i-i rușine de el iar Anuța s-a dezbrăcat dar și-a pus un cingeu în jurul soldurilor. Vasile a luat o ulcică mare cu apă caldă din ceaun și a turnat-o pe Anuța apoi a pus palmele pe spatele ei și a dat-o cu apă caldă peste tot. Vasile nu mai văzuse fete dezbrăcate până atunci. El își trăise copilăria și tinerețea printre molizi, oi și mărhăi. A intrat în colibă și a luat un sopon mare făcut de lelea docia în casă din său de oaie și sodă. Încet, cu blândețe a sponit copila peste tot. Simțea o trăire stranie când aluneca cu palma și sponul pe pcelea fetii. I-a întins sponul Anuței și i-a zis să se spele în locurile mai ascunse; apoi a mai dat cu palmele pe pcelea

trupului Anuței ca să înlătore hâzania de pe ea. După ce a sponit-o bine o turnat pe ea apă multă să o limpezească. Anuța tremura ușor și se uita cu recunoștință la Vasile. Acesta i-a întins Anuței un lepedeu, ea s-a înfășurat iar Vasile a luat-o în brațe să o zvânte. După ce s-a zvântat bine Vasile i-a întins cămeșa lui curată, să se îmbrace cu ea pentru durmit. Apoi i-a arătat patul din colibă și a învelit-o cu o cergă. George, într-un ceaun mic, pe focul din fața colibeii a făcut un balmoș gustos. Vasile, într-un blid mare de lemn i-a dus Anuței în pat o porție zdravănă de balmoș cu brânză și smântână și o ulcică cu lapte. Nici n-a apucat Anuța să gate de mâncat și a adurmit ca un prunc. Tare mai era trudită săraca copilă.

Vasile a mâncat împreună cu George. Vasile a pus o blană de oaie mare lângă pat iar George s-o culcat într-un colț. După miezul nopții, prin somn Vasile a auzit ca din depărtări, din văile munților lui vocea Anuței:

-Văsălie suie-te în pat și ia-mă în brațe, mă simt liniștită în brațele tale după atâtea nopți prin păduri doar cu jivinele. Vasile a luat-o tandru în brațe și au adurmit mintenaș amândoi.

A doua zi dimineată, îmbrăcată în cămeșa lui Vasile, hodinită și spălată, Anuța parcă era un înger. Vasile s-a uitat lung la ea; până atunci nu o privise cu atenție; era frumoasă moroșanca. I-a zâmbit lui Vasile și i-a spus „bună dimineată” Văsălie. Dormise ca un copil, somn odihnitor cu Văsălie al ei în brațe. Când a zâmbit și-a descoperit niște dinți albi ca omătul de pe Ineu. Spre colibă urca George cu hainele spălate ale Anuței. Le ținea pe brațe cu mâinile întinse să nu le păturească. Hainele, cămeșa, poalele, obgelele, zadiile le spălase lelea Docia și le ticlăzuse de erau ca noi. Anuța o fugit la părau și s-o spălat. Lui Vasile parică îi părea rău că nu l-o cemat pe el să o spele. O vedea din depărtare despuiată de cămeșa lui cu trupul frumos fără haine; Vasile se minuna ce trup frumos avea musafira lui. Anuța s-a întors mirosind a flori de munte și a prospețime curată. Au mâncat amândoi și s-au îmbrăcat. Vasile a luat-o pe Anuța de mână și a luat „arătarea” curată și colorată (vezi mersul ei prin iarba de munte la venire) de mână și au coborât la casa Strâmbenilor de la marginea pădurii. Lelea Docea era în casă. Vasile și Anuța au intrat.

-Bună ziua mamă. Ea este Anuța din Borșa iar noi am venit să o vezi și să o cunoști. Anuța a întins mâna iar lelea Docea i-a luat-o cu drag.

-Ești o moroșancă faină și după cum mi-o spus George ești și vrednică. Bine că ai scăpat întregă în pribegia ta printre munți. Bine că ai dat de Vasile. În momentul acela o intrat Ilie iar după el Ion și un ficior de 5 ani a lu' Ion. Toți s-au mirat de frumusețea Anuței. S-au cunoscut iar badea Ilie i-o poftit pe toți la masă. Anuța era tare plăcută la vorbă. A povestit că a plecat de la ai ei pentru că nu mai aveau bani să o ție. A luat calea spre Ardeal unde o auzit că se trăiește mai bine.

- va urma -

Sorin Login

Redactor-șef: ICU CRĂCIUN
Redactori: Viluț Cărbune, Ilie Hoza, Macavei Al. Macavei, Iacob Naroș, Mircea Prahase,
[Alexandru Rațiu], [dr. Lazăr Ureche], Liviu Ursa

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Primăriei Maieru.

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Alex Pop (SUA)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA-NĂSAUD

Machetare: Viluț Cărbune

Tehnoredactare computerizată și tipar: IMPRES srl Bistrița, str. N. Titulescu, nr. 18,
tel/fax: 0263 238027, tel: 0263 223201 ISSN 1224 - 643

"În Maieru, am trăit cele mai frumoase și mai fericite zile ale vieții mele" -

Liviu Rebreanu

Director fondator: SEVER URSA

PUBLICAȚIE EDITATĂ DE CONSILIUL LOCAL MAIERU

ANUL XX Nr. 2 (119) *** MARTIE 2016 *** 8 PAGINI *** 1 leu

Revista *Cuibul visurilor* – prin chiar titlul său, inspirat de nuvela rebreniană omonimă – omagiază mereu harul creator și memoria lui Liviu Rebreanu – primul între măriții Năsăudului.

La împlinirea a 20 (douăzeci) de ani de activitate publicistică, respectiv la apariția celor 120 de numere ale revistei redăm – cu titlul de "bilanț" editorial – Bibliografia consacrată ilustrului nostru înaintaș.

Redacția.

Rebreniana

Bibliografie Liviu Rebreanu în *Cuibul visurilor* Partea I-a (nr. 1-50 / 1996-2001)

(Muzeul Memorial Liviu și Fanny Rebreanu, București)

- 1) Icu Crăciun, *Casele Rebreanu*, recenzie la cartea *Constelația Rebreanu*, autori: Sever Ursa și Mihail I. Vlad, în *CV*, Anul I, nr. 1, p. 3;
- 2) Radu Telceanu, *Terminologie locală din Maieru în muzelele lui Liviu Rebreanu, studiu lingvistic*, în *CV*, Anul I, nr. 1, p. 5;
- 3) Elena Ursa, *Vasile Rebreanu, micromedalion la rubrica Dascălii noștri*, în *CV*, Anul I, nr. 1, p. 6;
- 4) Petronela Negoșanu, *O întâlnire cu Liviu Rebreanu, evocare*, în *CV*, Anul I, nr. 2, iunie-iulie 1996, p. 4;
- 5) Iacob Naroș, *Dicționar: Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu, studiu onomastic*, în *CV*, Anul I, nr. 2, iunie-iulie 1996, p. 6;
- 6) Adrian Dinu Rachieru, *Nevoia de Rebreanu*, în *CV*, Anul I, nr. 3, august 1996, p. 1;
- 7) Sever Ursa, *Dialog cu scriitorul Sumiya Haruya*, traducătorul romanului *Ion* în japoneză, în *CV*, Anul I, nr. 3, august 1996, p. 1 și 3;
- 8) Gavril Scridon, *Învățătorul Vasile Rebreanu - culegător de folclor*, în *CV*, Anul I, nr. 3, august 1996, p. 4;
- 9) Iacob Naroș, *Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu (II)*, în *CV*, Anul I, nr. 3, august 1996, p. 6;
- 10) Iacob Naroș, *Dicționar de nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu (III)*, în *CV*, Anul I, nr. 4, sept. 1996, p. 6;
- 11) Iustin Ilieșiu, *Amintiri despre Liviu Rebreanu, inedit*, în *CV*, Anul I, nr. 5, octombrie 1996, p. 1;
- 12) Icu Crăciun, *Poietica lui Liviu Rebreanu*, comentariu la cartea lui Mircea Muthu, *Liviu Rebreanu sau paradoxul organicului*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1963, în *CV*, Anul I, nr. 5, octombrie 1996, p. 3;
- 13) Iacob Naroș, *Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu (4)*, în *CV*, Anul I, nr. 5, octombrie 1996, p. 4;

- 13) Iustin Ilieșiu, *Amintiri despre Liviu Rebreanu*, (II), în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-decembrie 1996, p. 6;
- 14) Sever Ursa, *De la Maieru la Ghimeș - Palanca* (I), în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-decembrie 1996, p. 6;
- 15) Sever Ursa, *Zilele culturale Liviu Rebreanu la Aiud*, reportaj, în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-decembrie 1996, p. 7;
- 16) Ovidiu Petri, *În zbor de astru*, în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-dec. 1996, p. 7;
- 17) Icu Crăciun, *Rebreanu și Maieru*, în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-dec. 1996, p. 7;
- 18) Iacob Naroș, *Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu* (5), în *CV*, Anul I, nr. 6-7, noiembrie-dec. 1996, p. 7;
- 19) Iacob Naroș, *Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu* (6), în *CV*, Anul II, nr. 1 (8), ian. 1997, p. 5;
- 20) Sever Ursa, *De la Maieru la Ghimeș-Palanca*, (II), în *CV*, Anul II, nr. 1 (9), febr. 1997, p. 5;
- 21) Iacob Naroș, *Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu* (9), în *CV*, Anul II, nr. 2 (9), februarie 1997, p. 5;
- 22) Margareta Husar, *Liviu Rebreanu – un clasic al nostru*, în *CV*, Anul II, nr. 3 (10), martie-aprilie 1997, p. 4;
- 23) Iacob Naroș, *Nume proprii preluate și prelucrate de Liviu Rebreanu din propria-i familie*, în *CV*, Anul II, nr. 4 (11), mai-iunie 1997, p. 4;
- 24) Pussy Rebreanu Gligor, *Livia Rebreanu – Hulea*, în *CV*, Anul II, nr. 4 (11), mai-iunie 1997, p. 4;
- 25) Iacob Naroș, *Nume proprii preluate și prelucrate de Rebreanu din propria familie* (II), în *CV*, Anul II, nr. 4 (11), mai-iunie 1997, p. 6;
- 26) Maria Pussy Gligor, *Livia Hulea – Rebreanu*, (II), în *CV*, Anul II, nr. 5 (12), iulie-august 1997, p. 4;
- 27) Iacob Naroș, *Nume proprii preluate și prelucrate de Rebreanu din propria familie* (III), în *CV*, (13-14), Anul II, nr. 6-7 (13-14) octombrie-noiembrie 1997, p. 7;
- 28) Ovidiu Petri, *Gândind la Rebreanu*, în *CV*, Anul II, nr. 6-7 (13-14), octombrie-noiembrie 1997, p. 7;
- 29) Icu Crăciun, *Un alt Rebreanu*, în *CV*, Anul II, nr. 8 (15), decembrie 1997, p. 2;
- 30) Iacob Naroș, *Nume proprii preluate și prelucrate de Rebreanu din propria familie* (IV), în *CV*, Anul II, nr. 8 (15), decembrie 1997, p. 3;
- 31) Macavei Al. Macavei, *Liviu Rebreanu – 113 ani*, rebus, în *CV*, Anul II, nr. 8 (15), decembrie 1997, p. 8;
- 32) Iacob Naroș, *Nume proprii preluate și prelucrate de Rebreanu din propria familie* (V), în *CV*, Anul III, nr. 1-2 (16-17), ian.-febr. 1998, p. 6;
- 33) Ovidiu Petri, *Cu Liviu Rebreanu la Gargalău*, în *CV*, Anul III, nr. 1-2 (16-17), ian.-febr. 1998, p. 6;
- 34) Sever Ursa, *Rebreanu și credința în Dumnezeu*, (1), în *CV*,

- Anul III, nr. 3-4 (18-19), martie-aprilie 1998, p. 4;
- 35) Iacob Naroș, *Alte nume proprii întrebunțate de Rebreanu* (1), în *CV*, Anul III, nr. 3-4, martie-aprilie 1998, p. 4;
- 36) Icu Crăciun, *Samiya Haruya a revenit la Maieru*, în *CV*, Anul III, nr. 5-6 (20-21), mai-iunie 1998, p. 1;
- 37) Al. Husar, *Liviu Rebreanu în Academia Română*, în *CV*, Anul III, nr. 5-6 (20-21), mai-iunie 1998, p. 3;
- 38) Aurel Cleja, *Ion al Glanetașului*, în *CV*, Anul III, nr. 5-6 (20-21), mai-iunie 1998, p. 3;
- 39) Iacob Naroș, *Alte nume proprii întrebunțate de Rebreanu* (2), în *CV*, Anul III, nr. 5-6 (20-21), mai-iunie 1998, p. 3;
- 40) Sever Ursa, *Rebreanu și credința în Dumnezeu* (2), în *CV*, Anul III, nr. 7-8 (22-23), iulie-august 1998, p. 4;
- 41) Iacob Naroș, *Alte nume proprii întrebunțate de Rebreanu* (3), în *CV*, Anul III, nr. 7-8 (22-23), iulie-august 1998, p. 4;
- 42) Al. Husar, *Debutul lui Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul III, nr. 9-10 (24-25), sept.-oct. 1998, p. 4;
- 43) Sever Ursa, *Coșbuc în conștiința lui Rebreanu*, în *CV*, Anul III, nr. 9-10 (24-25), sept.-oct. 1998, p. 4;
- 44) Ovidiu Petri, *Stil și compoziție în romanul Ion de Liviu Rebreanu* (1), în *CV*, Anul III, nr. 9-10 (24-25), sept.-oct. 1998, p. 4;
- 45) Iacob Naroș, *Alte nume proprii întrebunțate de Rebreanu* (4), în *CV*, Anul III, nr. 9-10 (24-25), sept.-oct. 1998, p. 7;
- 46) Ovidiu Petri, *Stil și compoziție în romanul Ion* (2), în *CV*, Anul III, nr. 11-12 (26-27), noiembrie-dec. 1998, p. 4;
- 47) Iacob Naroș, *Alte nume proprii...* (5), în *CV*, Anul III, nr. 11-12 (26-27), noiembrie-dec. 1998, p. 4;
- 48) Sever Ursa, *Rebreanu și credința în Dumnezeu* (3), în *CV*, Anul IV, nr. 13-14 (28-29), ian.-febr. 1999, p. 4;
- 49) Anchidim I. Ureche, *O întâlnire cu surorile lui Rebreanu*, în *CV*, Anul IV, nr. 13-14 (28-29), ian.-febr. 1999, p. 4;
- 50) Ovidiu Petri, *Stil și compoziție în romanul Ion*, (3), în *CV*, Anul IV, nr. 13-14 (28-29), ian.-febr. 1999, p. 5;
- 51) Iacob Naroș, *Poreclele măierenilor și Rebreanu* (1), în *CV*, Anul IV, nr. 13-14 (28-29), ian.-febr. 1999, p. 5;
- 52) Teodor Tanco, *Chiuza – vatră românească și leagăn al Rebreanilor*, în *CV*, Anul IV, nr. 15-16 (30-31), martie-aprilie 1999, p. 2;
- 53) Sever Ursa, *Școala lui Rebreanu*, în *CV*, Anul IV, nr. 15-16 (30-31), martie-aprilie 1999, p. 3;
- 54) Ovidiu Petri, *Stil și compoziție în romanul Ion de Liviu Rebreanu*, (4), în *CV*, Anul IV, nr. 15-15 (30-31), martie-aprilie 1999, p. 4;
- 55) Iacob Naroș, *Poreclele măierenilor și Rebreanu*, II, în *CV*, Anul IV, nr. 15-16 (30-31), martie-aprilie 1999, p. 5;
- 56) Ovidiu Petri, *Stil și compoziție în romanul Ion de Liviu Rebreanu*, (5), în *CV*, Anul IV, nr. 17-18-19 (32-33-34), mai-iunie-iulie 1999, p. 4;

Sever Ursa - Icu Crăciun

- continuare în pag. 2 -

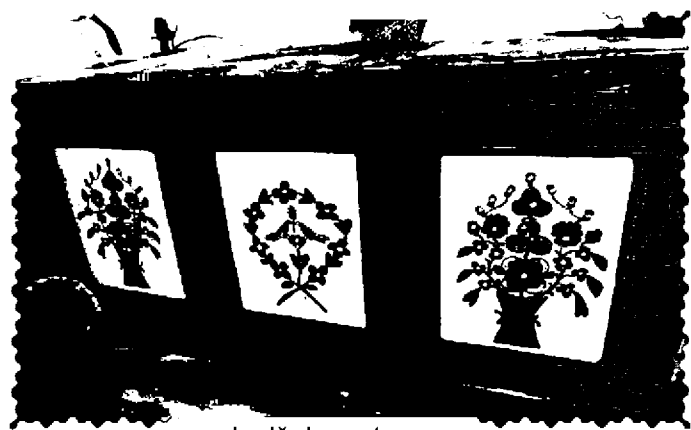
Iacob Naroș

Rebreniana

- urmare din pag. 1 -

Bibliografie Liviu Rebreanu în Cuibul visurilor

58) Sever Ursa, *Groful și Grofoaia*, în *CV*, Anul IV, nr. 17-18-19 (32-33-34), mai-iunie-iulie, p. 5;
 59) Sever Ursa, *Grofoaia Ileana*, în *CV*, Anul IV, nr. 20-21 (35-36), august-sept. 1999, p. 1;
 60) Iacob Naroș, *Toponimie rebreniană*, (1), în *CV*, Anul IV, nr. 20-21 (35-36), august-sept. 1999, p. 6;
 61) Ieronim Marțian, *Liviu Rebreanu și Alexandru Davilla*, (1), în *CV*, Anul IV, nr. 22-23 (37-38) (octombrie-noiembrie 1999,

Ladă de zestre

p. 7;
 62) Iacob Naroș, *Toponimie rebreniană*, (2), în *CV*, Anul IV, nr. 22-23 (37-38), oct.-noiembrie 1999, p. 7;
 63) Sever Ursa, *Noptile lui Rebreanu*, (1), în *CV*, Anul V, nr. 1-2 (39-40), ian.-febr. 2000, p. 1 și 6;
 64) Ieronim Marțian, *Rebreanu și Alexandru Davilla*, (2), în *CV*, Anul V, nr. 1-2 (39-40), ian.-febr. 2000, p. 6;
 65) Iacob Naroș, *Toponimie rebreniană* (2), în *CV*, Anul V, nr. 1-2 (39-40), ian.-febr. 2000, p. 6;
 66) Teodor Tanco, *Liviu Rebreanu – omul*, în *CV*, Anul V, nr. 3-4 (41-42), martie-aprilie 2000, p. 6;
 67) Ieronim Marțian, *Liviu Rebreanu și Alexandru Davilla*, (3), în *CV*, Anul V, nr. 3-4 (41-42), martie-aprilie 2000, p. 4;
 68) Ieronim Marțian, *Liviu Rebreanu și Alexandru Davila* (4), în *CV*, Anul V, nr. 5 (43), mai 2000, p. ;
 69) Sever Ursa, *Noptile lui Rebreanu* (2), în *CV*, Anul V, nr. 3-4 (41-42), martie-aprilie 2000, p. 4 și 7;
 70) Ieronim Marțian, *Liviu Rebreanu și Alexandru Davila* (5), în *CV*, Anul V, nr. 6-7 (43-44), iulie, august, septembrie 2000, pag. 4 și 6;
 71) Aurel Cleja, *Eposul liric la Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul V nr. 6-7 843-44), iulie – august – septembrie 2000, p. 4;
 72) Ieronim Marțian, *Liviu Rebreanu și Alexandru Davila* (6), în *CV*, Anul VI, nr. 1 (45-49), ianuarie 2001, pag. 2 și 7;
 73) prof. Ana Berengea, *Liviu Rebreanu la munta de la Ilva Mare*, în *CV*, Anul VI, nr. 1 (45-49), ianuarie 2001, p. 5;
 74) Sever Ursa, *Eminescu văzut de Rebreanu*, în *CV*, Anul VI, nr. 3 (48), august 2001, p. 1;
 75) Teodor Tanco, *Despre Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul VI, nr. 3 (48), august 2001, p. 4 și 5;

- . -

Partea a II-a (nr. 50-100 / 2001-2012)

76) Nelu Vranău, *Rebreanu și Nicolae V Ilieșiu*, în *CV*, Anul VII, nr. 2 (51), februarie 2001, p. 6;
 77) Prof. Ovidiu Petri, *Rebreanu în Teleorman*, în *CV*, Anul VII, nr. 3 (52), mai 2001, p. 2;
 78) Ovidiu Vuia, *Scrisoare din Germania*, în *CV*, Anul VII, nr. 3 (52), mai 2002, p. 4;
 79) Rebreniana – Rebus, *Clipe de viață* (27 noiembrie 1885-1 septembrie 1944), de Serghei Coloșenco, în *CV*, Anul VII, nr. 3 (52), mai 2002, p. 8;
 80) Dumitru Popișan, *Liviu Rebreanu, cronicar sportiv*, în *CV*, Anul VII, nr. 4 (53), august 2002, p. 3;
 81) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Nuvele*, în *CV*, Anul VIII, nr. 4 (53), august 2002, p. 8;
 82) Nicolae Gheran, *Redeschiderea dosarului Rebreanu*, în *CV*, Anul VIII, nr. 5 (54), octombrie 2002, p. 1;
 Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Ion*, în *CV*, Anul VIII, nr. 5 (54), octombrie 2002, p. 8;
 83) Ion Poenaru, *Petru Rebreanu, un apropiat al familiei Rebreanu*, în *CV*, Anul VIII, nr. 1 (56), februarie 2003, p. 3;
 84) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Adam și Eva*, în *CV*, Anul VIII, nr. 1 (56), februarie 2003, p. 8;
 85) Dr. Valer Scridonesi – Călin, *Lecția de istorie a lui Rebreanu în plenul Academiei Române din 29 mai 1940*, în *CV*, Anul VIII, nr. 2 (57), mai 2003, p. 1;
 86) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Ciuleandra*, în *CV*, Anul VIII, nr. 2 (57), mai 2003, p. 8;
 87) Dr. Valer Scridonesi – Călin, *Lecția de istorie a lui Liviu*

Rebreanu în plenul Academiei Române din 29 mai 1940 (II), în *CV*, Anul VIII, nr. 3 (58), august 2003, p. 1;

88) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Răscoala*, în *CV*, Anul VIII, nr.3 (58), p. 8;
 89) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Jar*, în *CV*, Anul VIII, nr. 4 (59), noiembrie 2003, p. 8;
 90) Dr. Valer Scridonesi – Călin, *Lecția de istorie a lui Liviu Rebreanu în plenul Academiei Române din 29 mai 1940* (III), Anul IX, nr. 1 (60), ianuarie 2004, p. 1;
 91) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Gorila*, în *CV*, Anul IX, nr. 1 (60), ianuarie 2004, p. 8;
 92) Avocat dr. Horațiu Bob, colonel magistrat Radu Traian Bob, *Jertfa uitată a eroului ardelean Emil Rebreanu, (17 dec. 1891-1917)*, în *CV*, Anul IX, nr. 2 (61), aprilie 2004, p. 6;
 93) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Amândoi*, în *CV*, Anul IX, nr. 2 (61), aprilie 2004, p. 8;
 94) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus, Calvarul*, în *CV*, Anul IX, nr. 3 (62), mai 2004, p. 8;
 95) Ovidiu Petri, *Mergând spre Maieru*, în *CV*, Anul IX, nr. 4 (63), iulie 2004, p. 3;
 96) Teodor Tanco, *Cuibul visurilor (1996-2004)*, în *CV*, Anul IX, nr. 4 (63), iulie 2004, p.3;
 97) Serghei Coloșenco, *Rebreniana – Rebus*, în *CV*, Anul IX, nr. 4 (63), iulie 2004, p. 8;
 98) Sever Ursa, *Cum a murit Rebreanu*, în *CV*, Anul IX, nr. 5, (64), sept. 2004, p. 1;

99) Teodor Tanco, *Cuibul visurilor II*, în *CV*, Anul IX, nr. 6 (64), iulie 2004, p. 7;
 100) Iacob Vranău – Prundariul, *Baroneasa (1)*, în *CV*, Anul X, nr. 1(66), mai 2005, p. 8;
 101) Ion Poenaru, *L-am întâlnit pe Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul X, nr. 1 (66), mai 2005, p. 8;
 102) Iacob Vranău – Prundariul, *Baroneasa (2)*, în *CV*, nr. 2 (67), iulie 2005, p. 5;
 103) Nicolae Gheran, *O scrisoare din Maieru către Liviu Rebreanu*, în *Cv*, Anul X, nr. 3 (68) și 4 (69), august-noiembrie 2005, pp. 2 și 4;
 104) Sever Ursa, *Țărâmul Ion Ursa l-a găzduit pe învățătorul Liviu Rebreanu*, în *CV*, nr. 3 (68) și 4 (69), august - noiembrie 2005, pp. 3 și 4;
 105) Sever Ursa, *Samiya Haruia, traducătorul lui Rebreanu la Maieru*, în *CV*, Anul X, nr. 3 (68) și 4 (69), august – noiembrie 2005, pp. 3 și 4;
 106) Aurel Cleja, *Epigrame literare – Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul X, nr. 3 (68) și 4 (69), p. 4;
 107) Iacob Vranău – Prundariul, *Baroneasa (3)*, în *CV*, Anul X, nr. 3 (68) și 4 (69), august – noiembrie 2005, p. 7;
 108) Alexandru Rațiu, *Omenie dai, omenie ai! Sau Omagiu lui Liviu Rebreanu*, ediție revăzută și adăugită, editura „Macarie”, Târgoviște, 2005, în *Cv*, Anul XI, nr. 2 (71), mai 2006, p. 2;
 109) Iacob Vranău – Prundariul, *Baroneasa (4)*, în *CV*, Anul XI, nr. 2 (71), mai 2006, p. 5;
 110) Ofilat Varvari, *Păscălăul, personaj comun în romanul Ion de Liviu Rebreanu și romanul Dascălul din Blidari a lui Dariu Pop*, în *CV*, Anul XI, nr. 3 (72), octombrie 2006, p. 4;
 111) Ofilat Varvari, *Păscălăul... (2)*, în *CV*, Anul XI, nr. 4 (73), noiembrie 2006, p. 3;
 112) Iacob Naroș, *Toponimie rebreniană (3)*, în *CV*, Anul XII, nr. 4 (77), Oct. 2007, p. 6;
 113) Iacob Naroș, *Toponimie rebreniană – glosar (4)*, în *CV*, Anul XII, nr. 5 (78), noiembrie 2007, p. 6;
 114) Iacob Naroș, *Nume proprii folosite de Rebreanu din zona Năsăudului (2)*, în *CV*, Anul XIII, nr. 1, (80), februarie 2006, p. 6;
 115) Nelu I. Vranău, *Liviu Rebreanu – cetățean de onoare al comunei Maieru*, în *CV*, Anul XIII, nr. 2 (81), mai 2008, p. 1;
 116) Iacob Naroș, *Studiu introductiv la Nume proprii în opera lui Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XIII, nr. 2 (61), mai 2008, p. 7;
 117) Icu Crăciun, *Familia Rebreanu și Sever Ursa*, în *CV*, Anul XIII, nr. 3 (82), august 2008, pp. 1 și 2;
 118) Iacob Naroș, *Studiu introductiv (2)*, în *CV*, Anul XIII, nr. 3 (82), august 2008, p. 5;
 119) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu – studiu introductiv (3)*, în *CV*, Anul XIII, nr. nr. 4 (83), noiembrie 2008, p. 5;
 120) Iacob Naroș, *Considerații generale asupra numelor proprii din opera lui Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XIV, nr. 1 (84), martie 2009, p. 5;
 121) Ecaterina Hitcaș, *De la prieten la personaj*, în *CV*, Anul XIV, nr. 2 (85), aprilie 2009, p. 6;
 122) Cornel Cotuțiu, *Vocația culturală a familiei Rebreanu*, Anul XIV, nr. 1 (84), martie 2009, p. 7;
 123) Ieronim Ureche, *Liviu Rebreanu, academician*, în *CV*, Anul XIV, nr. 2 (85), aprilie 2009, p. 7;
 124) Iacob Naroș, *Considerații generale ... (2)*, în *CV*, Anul XIV, nr. 2 (85), aprilie 2009, p. 7;

125) Iacob Naroș, *Considerații generale ... (3)*, în *CV*, Anul XIV, nr. 3 (86), p. 2;
 126) Ion Poenaru, *Preotul Ioan Rebreanu din Chiuza*, în *CV*, Anul XIV, nr. 4 (87), dec. 2009, pp. 2 și 6;
 127) Sever Ursa, *În lumina piscurilor, Coșbuc și Rebreanu*, în *CV*, Anul XIV, nr. 4 (87), dec. 2009, p. 5;
 128) Ieronim Ureche, Ecaterina Maria – Hitcaș, *Preotul protopop onorar, Ieronim Slăvoacă*, în *CV*, Anul XIV, nr. 4 (87), dec. 2009, p. 6;
 129) Ion Poenaru, *Preotul Ion Rebreanu din Chiuza (2)*, în *CV*, Anul XV, nr. 1 (88), februarie 2010, p. 5;
 130) Sandu Al. Rațiu, *Iacob Naroș, o addendă rebreniană*, în *CV*, Anul XV, nr. 3 (90), mai 2010, p. 5;
 131) Sever Ursa, *Muzeul Cuibul visurilor*, în *CV*, Anul XV, nr. 4 (91), august 2010, p. 2;
 132) Ion Poenaru, *Preotul Ioan Rebreanu din Chiuza (3)*, în *CV*, Anul XV, nr. 4 (91), august 2010, p. 8;
 133) Ion Radu Zăgreanu, *Liviu Rebreanu despre el însuși*, în *CV*, Anul XVI, nr. 1 (93-94), ianuarie 2011, pp. 1, 2 și 3;
 134) Iacob Naroș, *Romanele lui Rebreanu – Adam și Eva (1)*, în *CV*, Anul XVI, nr. 3 (97), mai 2011, p. 6;
 135) Ion Poenaru, *Două scrisori inedite – Emil Rebreanu*, în *CV*, Anul XVI, nr. 4 (98), iulie 2011, pp. 1 și 2;
 136) Iacob Naroș, *Adam și Eva (2)*, în *CV*, Anul XVI, nr. 4 (98), iulie 2011, pp. 10 și 11;
 137) Iacob Naroș, *Romanele lui Rebreanu – Amândoi*, în *CV*, Anul XVI, nr. 5 (99), octombrie 2011, p. 10;
 138) Liviu Păiuș, *Două destine*, în *CV*, Anul XVII, nr. 1 (100), martie 2012, p. 15;

- . -

Partea a III-a (nr. 101-120 / 2012-2016)

139) Iacob Naroș, *Teodor Tanco la Maieru – lansarea cărții Despre Liviu Rebreanu – omul și scriitorul*, în *CV*, Anul XVII, nr. 2 (101), iulie 2012, p. 12;
 140) Sever Ursa, *Astra în Cuibul visurilor lui Rebreanu*, în *CV*, Anul XVII, nr. 2 (102), octombrie 2012, pp. 1, 2 și 3;
 141) Iacob Naroș, *Romanele lui Rebreanu – Ciuleandra*, în *CV*, Anul XVII, nr. 1 (103), ian. 2013, pp. 2 și 3;
 142) Iacob Naroș, *Nicolae Steinhardt despre Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XVII, nr. 1 (104), mai 2013, p. 4;
 143) Iacob Naroș, *Semnal – Intime, Liviu și Fanny, dialog epistolar unic*, în *CV*, Anul XVII, nr. 1 (104), mai 2013, pp. 4 și 5;
 144) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu și măiereni săi: Nicolae V Ilieșiu*, în *CV*, Anul XVII, nr. 3 (105), sept. 2013, pp. 1 și 2;
 145) Iacob Naroș, *Ilderim Rebreanu, Spectre în labirintul uitării, vol. 1, De la Alfa la Omega*, cronică de întâmpinare, în *CV*, Anul XVIII, nr. 4 (106), decembrie 2013, pp. 8 și 9;
 146) Iacob Naroș, *Ilderim Rebreanu, Spectre în labirintul uitării, vol. 2, Cei morți și părăsiți*, în *CV*, Anul XVIII, nr. 1 (107), martie 2014, pp. 3 și 5;
 147) Iacob Naroș, *Ilderim Rebreanu, Spectre în labirintul uitării, vol. 3, Cronici interbelice*, în *CV*, Anul XVIII, nr. 2 (108), mai 2014, pp. 5 și 6;
 148) Iacob Naroș, *Ilderim Rebreanu, Spectre în labirintul uitării, vol. 4, Intunerie roșu*, în *CV*, Anul XVIII, nr. 3 (109), iulie 2014, pp. 6 și 7 și *CV*, nr. 4 (110), august 2014, pp. 3 și 4;
 149) Iacob Naroș, *Romanele lui Rebreanu – Crăișorul Horia*, în *CV*, Anul XIX, nr. 1 (112), ianuarie 2015, pp. 2 și 7 și *CV*, nr. 2 (113), martie 2015, p. 5;
 150) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu – traducător*, în *CV*, Anul XIX, nr. 2 (113), martie 2015, pp. 2 și 4;
 151) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu între traduceri și prelucrări*, în *CV*, Anul XIX, nr. 3 (114), mai 2015, pp. 5 și 7;
 152) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu – alte prelucrări după lecturi din literatura universală*, în *CV*, Anul XIX, nr. 4 (115), iulie 2015, p. 4;
 153) Mircea Daroși, *Învățătoarea Virginia Grivase – prototipul Virginiei Gherman din romanul Ion de Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XIX, nr. 5 (116), iulie 2015, p. 5;
 154) Iacob Naroș, *Maieru văzut de Nicolae Gheran prin opera lui Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XIX, nr. 6 (117), decembrie 2015, p. 3 și 4;
 155) Vițu Cărbune, *Gavril Istrate – Liviu Rebreanu vorbind la dezvelirea bustului lui George Coșbuc*, în *CV*, Anul XX, nr. 1 (118), ianuarie 2016, p. 1 și 2;
 156) Mircea Daroși, *Gavril Istrate și Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XX, nr. 1 (118), ianuarie 2016, p. 2;
 157) Iacob Naroș, *Liviu Rebreanu și Maieru – primele însemnări*, în *CV*, Anul XX, nr. 1 (118), ianuarie 2016, p. 3 și 4;
 158) Iacob Naroș, *O nouă carte despre Liviu Rebreanu*, în *CV*, Anul XX, nr. 1 (118), ianuarie 2016, p. 4;

Redactat, Iacob Naroș

"Autori măiereni", ed. Icu Crăciun și Iacob Naroș (*ecouri și, ... în continuare...*)

Mult Stimat Domnule Prof Icu Crăciun,

În primul rând, sincere felicitări pentru ultima dvs. realizare editorială: "Autori măiereni" și în egală măsură, aceleași felicitări d-lui prof. Iacob Naroș. Deasemeni și în mod special, aceleași gânduri bune și felicitări, pentru toate realizările dvs, atât în viața gazetărească, editorială și ca scriitor prolific în domeniul literar.

Se pare că de dată destul de recentă ați mai avut un eveniment pe acest ultim domeniu, cu lansarea unui nou roman. Din păcate nu am putut reține titlul și subiectul, pentru că exact în momentul când citeam invitația la lansarea cărții mi s-a defectat computerul (întrerupere totală a întregului sistem cu dispariția textelor), situație care – până la repararea, mai corect, la înlocuirea pieselor

Stuttgart, 19 Iulie 2013, acasă la dl. Av. Mircea V. Ilieșiu

defecte – a durat mai mult decât mă așteptam. De fapt, eu nu mă prea pricepe la "această modalitate de comunicare electronică". Toate lipsurile și defectele tehnice sunt remediate de fiul nostru, care nu locuiește în același oraș cu noi, familia, și care este de meserie inginer – de altă specialitate decât informatică și electronică, dar cunoscător în materie, cunoaștere necesară prin însăși natura serviciului și pasiunii pentru internet. Desigur că mi-ar face multă plăcere să fiu în posesia măcar parțială, a muncii dvs. și să o savurez, dar deocamdată distanța fizică, în spațiu, nu este întotdeauna după vrerea noastră. Asta nu exclude desigur bucuria de surprize plăcute, ca aceea făcută de dl. ing. Viluț Cărbune, care nu m-a uitat și mi-a trimis antologia *Autori măiereni*.

N-am lăsat-o din mână până nu am terminat-o, și bine înțeles i-am mulțumit pentru surpriza făcută, așa cum rezultă din scrisoarea atașată, care de fapt – în mod direct sau indirect – a fost o provocare pentru mine de a îndrăzni să vin cu o sugestie, anume aceea de a continua lista lungă a altor maiereni, pe care eventual să o prindeți într-

un volum sau volume, pentru ei, deoarece ei sunt mulți, mult mai mulți decât cei înșirați de mine.

Lista mea se referă doar la cei din epoca interbelică – cunoscuți de mine personal – dar sunt convins că generațiile post-23 August sau cele post-revolutionare (de altfel cei prinși în ediția apărută din antologia în discuție, mă confirmă, și sunt mulți care merită să fie amintiți scriptic, analitic dar merituosi, – măcar ca figuri reprezentative, pentru a nu fi dați uitării în scurgerea spațiului și a timpului.

Doctorul Sorin Login, mult mai tânăr decât mine, deci cu o memorie mai prodigioasă, și cu mult talent de povestitor (talent de altfel confirmat prin articolele din *Cuibul visurilor*) poate și sunt sigur că vă poate furniza mult material – chiar și numai narativ – pentru "figurile" măierene.

Am încercat de mai multe ori să-l abordez prin email-urile ce i le-am trimis, dar nu am avut nici o confirmare din partea lui – deși inițial m-a rugat să păstrez legătura cu dânsul – sau poate este supărat pe mine că mi-am permis să intervin în unele povestiri din articolele publicate, a căror prezentare eu am văzut-o în altă lumină, și desigur subiectiv, dar în orice caz nu m-am depărtat de realitatea percepută ca "martor ocular".

La cei aproape 96 de ani și memoria mea poate să-mi joace unele "feste".

Închei, domnule profesor gândurile mele cu rugăminta de a nu fi judecat greșit pentru îndrăsneala sugestiei mele și cu asigurarea întregii mele stime pentru dvs., al cărui admirator îndrăsnesc să mă număr.

Mi-ar face plăcere să primesc un O.K. pentru rândurile de față, și de ce nu, chiar o parere.

Nu am talent să scriu, eu prin natura meseriei – avocat pledant timp de peste 45 de ani – am fost obligat să "improvizez" (asta nu înseamnă și lipsire de logică și gândire), ci imrovizare cu replici de cele mai multe ori periculoase pentru mine și pentru epoca trăită, iar asta mi-a întreținut sănătatea și în special atenția la ceea ce spun și fac, dar și memoria, care azi îmi este un prieten de nădejde în ceea ce încerc să-mi amintesc – uneori cu multă plăcere, alături cu amărăciune.

Dacă din ceea ce v-am făcut părtaș pot fi și păreri ce pot fi preluate în rândurile pe care dvs. le așterneți și scrieți, vă autorizez să le folosiți.

Mi-ar face plăcere de asemenea – fără să abuzez – dacă utilizați internetul și sistemul Skype – să-mi dați acceptul dvs. informându-mă de adresa respectivă.

Va doresc multa sănătate, spor la muncă, mulțumiri și

cât mai multe realizări pe toate domeniile de activitate.

Al dvs, **Mircea Ilieșiu**,
Stuttgart, 06.08.2015.

Post scriptum (Viluț Cărbune): Reiau aici – cu titlu preliminar până la viitoare ediție a *Autorilor măiereni* – lista personalităților (generația anilor '50) aduse în atenția noastră de către dl. Av. Mircea Ilieșiu, prin mesajul domniei sale din 4 aug. 2015:

1. ALEXANDRU AVRAM
2. LAURA AVRAM
3. COSMA BARNA
4. VASILICA BARNA
5. EUGEN POP
6. Dr. IULIU POP
7. Ing. MIRCEA POP
8. PATRICIU GROZE (LUȚU)
9. VASILE GROZE
10. LUCIA GROZE
11. VICTOR BARNA
12. LEONIDA BARNA
13. Dr. RADU BARNA
14. CONSTANTIN MINDRUȚESCU
16. DUMITRU VRANĂU
15. UȚA VRANAU
16. ADEODAT CORUȚIU
17. VIOREL CORUȚIU
18. VASILE BOȘCA
19. COSTAN SCRIDONESI
20. ARISTINA SINGEORZAN
21. VASILE SINGEORZAN
22. ION SINGEORZAN
23. VINCENTIU VIRGIL ILIESIU
24. LAZĂR ZAVASCHI
25. LAZĂR AVRAM
26. KOLOMAN GALL
27. GAFENCU
28. ALEXANDRU HUSAR

Se vede, iată, cât de multă muncă de cercetare ar trebui să mai depunem spre a scoate la lumină aportul cultural-creativ al atâtor înaintași de seamă.

Meserii

Tâmplărie, la Maieru

Cu zeci de ani în urmă, dis-de-diminează. Liniște peste tot satul. Aproape de biserica din deal, imediat ce se termină ulița abruptă ce iese pe sub biserică, se zărește o lumină la geamul unei odăi, o zare ce se prelinge de la lampa cu naft agățată la pod. În odaia, ce ține locul unui atelier de tâmplărie sau de stalășăie – cum i se spunea pe vremea aceea – badea Bolfă Aurel s-a dat deja la lucrul său. S-a "legat de o nouă stalășăie" la cineva din sat și, cum cererea era mare pe aceea vreme, lucrul la uși, la ferestre, la scaune, la mese, la paturi sau la alte obiecte făcute din lemn trebuia început cu noapte-n cap. În casă, nevasta Tereza pregătește mâncarea pentru că în curând se vor trezi și copiii...

Zilele noastre. Ies pe aceeași uliță, pe "su' biserică", gândurile și pașii conducându-mă spre badea Aurel, dorind să aflu mai multe lucruri despre stalășăia de odinioară, dorind să continui povestea mea "închipuită" din amintirile dumnealui, de pe vremea când a terminat școala și până în momentul de față, acum dumnealui fiind pensionar, de vreo câțiva ani.

În 1958 a terminat școala și, "neavând meserie și neavând mai departe puterea de a merge la școală pentru că era de mers cu oile și cu vacile", tatăl său îl va da la un

Aurel Bolfă – măistăr în stalășăie

meseriaș la Rodna, pe nume Bota Dimitrie. Acolo a stat un an ca să învețe tâmplărie, iar apoi a fost nevoit să vină acasă, deoarece nu prea erau clienți, iar foamea începea și ea să își lase amprenta asupra vremurilor și a oamenilor. Câteva luni a lucrat la degajări pe Măgura din

jos, după care s-a întâlnit cu un tâmplar (stalăș) din Maieru, de pe Tutuleasa, pe nume Dumitru Ometiță.

"Știi tu jelu? Știi tu lucră ceva?" I-a întrebat Dumitru, în același timp chemându-l ucenic la dânsul, zicându-i "No, hai, mă băiete, că-i învăța aici la mine!" Acolo la badea Dumitru, Aurel a stat doi ani, timp în care s-a deprins cu toate tainele stalășăiei.

"Și am venit acasă" îmi spune badea Aurel, "și mi-o trebuit și mie să mă agăț de lucru, dar nu vine nime. Era în 1963, an în care am mers cătană, din care îi scriem lui tata să facă rost de material că vin, să am și eu ceva ce lucru. Și mi-o făcut rost de scândură și de poștă." Întors acasă din armată, au început să apară și primii clienți, dna profesoară "Grozoaia" cerându-i să-i facă stalășăia la o bucătărie, apoi Alexandru Istrate de lângă biserică pentru o stalășăie la casă, iar badea Aurel le-a făcut.

La început clienții au fost mai puțini, așa că badea Aurel s-a rugat de Viorel Olar, care era pe atunci șef de lucru, să-l ia în cadrul echipei de prestări servicii de pe

- continuare în pag. 4 -

Meserii

- urmare din pag. 3 -

vremea Consiliului Popular. Aici a stat 25 de ani timp în care s-au făcut multe în sat: cele două poduri de peste Someș (podul Părcioaiei și podul Balasăniei), Căminul cultural, Școala nr. 2, Muzeul Cuibul visurilor, dar și Centrul de fructe din Anieș. Pe lângă munca de aici, a

continuat în tâmplărie.

Însă această muncă cu lemnul începea cu luni de zile înainte pentru că până vedeai o ușă sau un geam gata, era mult de lucru la scândură și la poștă. „Aduceam lemn din pădure, lemn rotund și îl calisam aici pe grădina cu fierăstrău – cu joagăru’ – unu’ trăgea deasupra, iar doi dedesubt. Și apoi le puneam să se uște la soare” îmi spune badea Aurel. Numai că poștele și scândurile trebuiau și udade, atunci când nu ploua, ca să tragă seva din ele și să se poată usca mai repede. Dacă nu erau udade, toate se crăpau, deoarece soarele pătrundea prea tare în ele. Apoi erau „învârtite pe cea’ parte și iar cusut un brâu la mînjloc ca să nu se sucească”, procedeu de mai sus repetându-se.

Scândurile și poștele erau îndreptate cu gealauăle pentru că pe atunci nu erau mașinării și nici nu era curent electric, noaptea lucrându-se la lampa cu petrol. Era mult de lucru până când aveai materia primă, după care se începea la confecționarea propriu-zisă a obiectelor.

Probabil podelele erau cel mai ușor de făcut, deoarece, după ce scândura sau poșta era uscată, nu aveai decât să le tai și să le geluiești. Dar cu ce fel de fierăstrău? Cu cel potrivit, bineînțeles! Pentru că fierăstraiele erau și ele de vreo zece categorii. Iar badea Aurel îmi spune despre fiecare fel, unul fiind „ca ața de lat, altul mai lat... și-așa și mai așa”, arătându-mi lățimea acestora pe numărul degetelor de la mână. „Fiecare își avea rostul lui. Aesta tăie numa’ de-a curmezăș, aesta mure de-a lungu’ scândurii, aesta dincoace era de figuri, de scos... Altul se numea abziț,

altul era de crepat la rame, cu colții mai mari care merău în lungu’ lemnului.”

Fierăstrăul de figuri era folosit cel mai mult la figurile care se făceau fie pe anumite lăți sau lăițare sau pe alte obiecte care necesitau o mai mare migăleală.

Gealauăle aveau lungimi diferite, unele nu aveau ondulații, iar altele aveau câte două, trei sau mai multe. „Era o tură de gealauă cu trei ondulații; pe o margine erau un suport care nu lăsa să meargă nici încoace, nici încolo și îl trăgeai când înainte când înapoi, trebuia să ai grijă să nu te tai!” mărturisește stalășul nostru. Aceste gealauă cu ondulații se foloseau destul de des, de la ramele icoanelor sau ale tablourilor până la spătarile scaunelor, lăițarelor, lăițelor, sau chiar la ferestre și uși.

Printre alte scule folosite în stalășăie era și ștabul de uși (tot un gealau) care era folosit în special la ușile duble, acolo unde se închideau ambele părți. Apoi placbancul folosit în crearea unor forme / a „ochiurilor” la o ușă, „ochiuri” care erau băgate într-un canal care se numea nut. Erau confecționate toate bucățile de lemn, fie ele rame de pe marginea ușii sau din alte părți centrale, dar și ochiurile.

Dar înainte ca să fie îmbinate la un loc și să formeze o ușă, badea Aurel îmi zice că „toate acestea erau pe șaitău, toate erau scoase și apoi se scoteau încheieturile de băgat scheletu’ acela. Păi, era zăbavă... Ș-apoi se băgau ocii.” Așa se proceda și la ferestre sau la orice atceva care trebuia să aibă încheieturi puternice.

Mai era ghizintu, o altă sculă, „care se da numai pe fața ușii. Venea cineva și zicea «Nu mi se închide o ușă; hai ie-o cu ceva!» Acela era anume. Se umflau ușile din cauza frigului și trebuia să iei ghizintu acela și o luai de sus în jos și hai-hai! Ș-apoi nu mai văjă ceia și clanța unde să se-ncidă și apoi trebuie mutat zaru... Era greu, no!” relatează tâmplarul.

În meseria de tâmplar, pe lângă cele amintite mai sus, mai erau folosite multe scule, erau folosite chitfaltul, vraubancul, raubancul, dar și altele poate neenumerate aici, dar de remarcat era faptul că „toate erau denumiri nemțăști, îi zici «ghizintu» la acesta care-l dai pe ușa să se-ncidă, dar aeștia de pe-aici îi ziceau «gură de broască»”.

În multe dintre obiectele din lemn trebuiau făcute și găuri, la acestea folosindu-se dalta și ciocanul de lemn, dar și sfrederele. Dălțile erau mult folosite mai ales în sculptatul lemnului, la anumite manopere, cum ar fi draperii, rame de tablouri sau la orice alt obiect care se dorea să iasă în evidență prin frumusețea formelor.

Cât despre felul de lemn folosit în stalășăie, cel mai bine se lucra molidul. Nu lipsea nici frasinul, dar nici teiul, deoarece acesta fiind de esență mai moale, era folosit la draperii la geamuri sau uși sau la anumite „panoprii”. Bradul era mai pretențios, deoarece „când l-atingei cu un cui era și crepat, atât era de aspru”.

Multă muncă, cum am spus și înainte, multă muncă până să se vadă produsul finit. Dar și multe obiecte: uși,

ferestre, scaune, mese, paturi, laițe, lăițare, rame, lambriuri, podișoare, lăzi de zestre, dulapuri, copârșăuă, podituri, roți etc.

Dintre acestea, paturile erau pictate cu flori, mai ales pe ochi; pictate erau și lăzile de zestre. Amintiri multe legate de aceste lăzi, deoarece badea Aurel a făcut multe, după cum mi se destăinuie: „Apoi, lăzile de zăstre erau faine, Doamne ce lăzi de mnireasa am făcut! Le lăcuam și făceam pene tăt pe-deasupra; așa se făcea atunci. Cumpăram vopsele de ulei: verde, albastru, roș, și-apoi le mai făceam și combinații. Erau date cu baiț și, după aceea, cu lac peste ele...” Dar și pictatul acestora era tare migălos, iar învățatul presupunea mare atenție la ce și cum se face, dar și la combinarea vopselelor. Ei, și au fost destui părinți „până hăt încoace” care le-au dat la fiecare fată, pe lângă altele, și câte o ladă de zestre.

Dacă fetele și-au primit ce era al lor, feciorii au călcat pe urmele părinților. Așa a făcut și fiul lui badea Aurel, Nelu, despre care tatăl se minunează și acum despre „cum de s-o-nvățat așa iuti” în tainele tâmplăriei. Iar tatăl îl laudă nu numai în deprinderea acestui meșteșug, ci și în lucratul foarte bine în meseria aceasta.

Badea Aurel nu mai lucrează acum, dar fiul său, Nelu, îi duce meșteșugul mai departe, în același atelier

în care odată tânărul Aurel a fost ucenic, acolo sus pe Tutuleasa. Iar nepoatele, îmbrăcate în straie populare și având darul cântatului, îl fac să fie și mai mândru.

O poveste de viață adevărată.

Niște mâini de aur care au „croit” nenumărate lucruri din lemn pentru „stălășul” multora dintre noi.

Și, la fel, clipe de adevărate emoții în vorbele și trăirile dumnealui, sfaturi de viață și povețe primite cu mare bucurie în inima unui „căutător” din „cuib”...

Vio-Daniel Partene

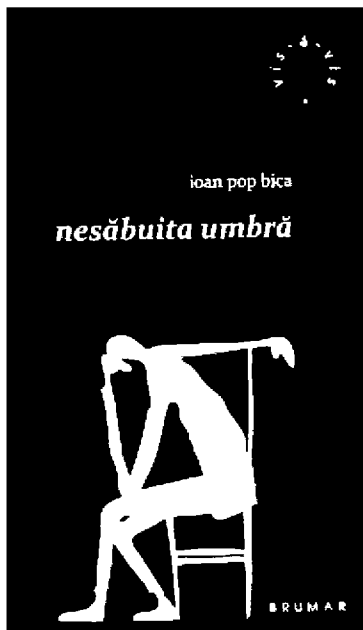
Cartea

nesăbuita umbră: o alchimie poetică a singurătății

Un volum de versuri care incită la lectură și provoacă la reflecții de adâncime este *nesăbuita umbră* (editura Brumar, Timișoara, 2013) al poetului maramureșean Ioan Pop Bica, strămutat din ținutul lui Dragoș, descălecătorul, în Transilvania din zona Dejului, unde pasiunea lui pentru poezie se interferează cu munca pentru asigurarea traiului de zi cu zi.

Ioan Pop Bica s-a născut la 18. 04. 1952, la Vișeu de Sus, județul Maramureș, și este absolvent al Liceului de Arte Plastice din Cluj. A exercitat diferite meserii, poezia însă fiind pasiunea lui de o viață, dar și grafica, drept modalitate de exprimare plastică. Este membru fondator al cenaclului literar „A. P. Bănuț” din Dej.

A debutat, cu poeme, în revista

„Transilvania” din Sibiu, 1978. Este autorul a 8 volume de versuri, între care amintim: *Însingurări* (2003), *Somn și nesomn* (2003), *Șubredul echilibrului* (2004), *La pândă* (2005), *Undeva dincolo* (2006), dar volumele reprezentative pentru autor sunt *Patul de lemn* (antologie de autor, Limes, 2008) și *nesăbuita umbră*, volumul în discuție.

Creația poetică a lui Ioan Pop Bica a intrat în atenția unor scriitori și critici literari consacrați care afirmă, printre altele, că poezia sa este una modernă și de profunzime: „versurile lui Ioan Pop Bica sunt moderne, convingătoare” (Ion Pop). „Pentru Ioan Pop Bica, poezia este un exercițiu de admirație (...). Căci el

e convins că lumea are un har al ei, pe care el, poetul, are misiunea să-l descopere și, mai ales, să-l transcrie. (...) puseurile meditative asupra sacrului, istoriei și memoriei se îmbină (...), condimentate... cu o ironie tristă” (Ion Mureșan).

Analize mai amănunțite i-au consacrat însă Mircea Petean, Ștefan Borbely, Constantin Cubeșan și Ovidiu Pecican.

În 2011, Ștefan Borbely scria, într-un număr al revistei *Contemporanul*, despre „o foarte voluntară reprimare a imaginarului și a spațiilor compensative, din care iese, în cele din urmă, o poezie a spaimei criptice și a inconfortului de a fi, pe care cuvintele nu le pot tămădui dar [pe care] le țin suspendate deasupra unei ontologii nesigure, în care ființa nu se mântuiește, cum ar fi de așteptat, ci dimpotrivă”.

„Simplitatea - acesta este cuvântul de ordine al poetului. Nimic ostentativ, așadar, în versurile sale, care

- continuare în pag. 5 -

Ioan L. Șimon

Cartea

nesăbuita umbră: o alchimie poetică a singurătății

- urmare din pag. 3 -

împrumută ceva din ritmul respirației truditului anonim: egal, tenace, nițel obosit. (...) ... poezia lui Ion Pop Bica are ceva din farmecul melancolic al marginii umbroase de pădure din preajma țărâmului înierbat al râului de munte iute” (Mircea Petean).

Ovidiu Pecican: „Ioan Pop Bica nu se îndoiește mai deloc de cuvinte, dovadă de candoare și de ignorare a poeticilor ironici, sarcasmului sau al decepției radicale. Din acest punct de vedere el este un solar și un prerafaelit”

„Cel mai bine reprezentat, în personalitatea sa, este Ioan Pop Bica, într-o poezie a faptului banal, divers, a gestului comun pe care știe să-l înalțe la fiorul autenticității trăirilor lirice, mai ales atunci când imaginile vor a recompune un univers arhaizant al satului, la care se raportează cu duioșie” (Constantin Cubleşan).

La o lectură mai atentă a poemelor, putem constata că lirica lui Ioan Pop Bica este rezultatul unei alchimii de formule poetice și de experiențe existențiale provocatoare acumulate în decursul unei vieți antrenată într-o aventură interioară de cunoaștere și autocunoaștere care se consumă într-un spațiu rural de care este dependent poetul.

În acest spațiu autorul își construiește universul poetic, obiectivat de anotimpuri, de muncă, de spectacolul exploziv și capricios al naturii și de singurătate. Fiindcă oamenii parcă lip-sesc din acest peisaj mirific, pentru o mare parte din poezi.

O temă predilectă, vehiculată în majoritatea poemelor, este condiția poetului condamnat uitării și indiferenței, a poemelor „de-acum necitite și degradate/ din cauza unei igrasii specifice vremii/ un efect nedorit/ al singurătății” ([cum s-ar întâmpla să nufi fost]).

În versurile lui Ioan Pop Bica există, însă, și bucurie, optimism, nu doar singurătatea, descoperind astfel în poemul această bucurie de viață, exprimată lapidar prin bucuria „să poți cuprinde cu toate simțurile/ hărăzite de Dumnezeu/ imaginile”, fără nevoia de a fi exprimate prin cuvântul „trecut prin dragoste și mânie/ într-un anotimp scurt și fugar/ ca un surâs” ([este un privilegiu]).

Iubirea în viziunea autorului se împlinesc prin simplitate și în strânsă comuniune cu natura, cu dinamica și pulsul ei, astfel sentimentul erotic atinge cota revelației și regăsirii: „când vei sta cu mine/ am să-ți arăt simplitatea/ îți voi arăta râuri și pârâuri/ păduri și câmpuri cu iarbă și flori/ seninul cerului și stelele nopții/ cu lună plină/ forfota găzilor și mieii/ îți voi arăta cărările/ și urmele pașilor tăi/ de dinainte și din urmă/ și ca o revelație/ prin tot ce ți-am arătat/ te voi regăsi în noapte/ ținând în mână o lumânare/ ca să te pot vedea” ([când vei sta cu mine]).

Singurătatea pentru poet are o valoare spirituală fiindcă ea generează cunoașterea

și autocunoașterea și aduce o altă înțelegere a lumii. Poate așa se explică faptul că tema singurătății este prezentă în toate cărțile autorului, începând cu volumul *Însingurări* și până la ultimul, *nesăbuita umbră*, titlu ce poate fi decodat ca o metaforă a acestei singurătăți.

La Ioan Pop Bica, singurătatea se înfățișează bipolar: pe de o parte, ea are o valoare spirituală aparținând ființei de care este legată ca o umbră colorând existența eului dulce-amar, pe de altă parte, ea aduce tristețe, angoasă, anxietate, pregătind dezmembrarea ființei.

Semnificativ în acest sens este ciclul de poeme intitulat sugestiv *passé*, care se deschide cu un preambul tematic și poate fi considerat drept o artă poetică în problema singurătății, sub forma sfaturilor ce le dă tânărului poet: „tinere poet/ prietene/ ține minte și fii/ cu băgare de seamă/ la singurătatea ta/ unica ta proprietate (...). Sau: ”cât ai călca un pas/ în petecul de liniște/ un cuvânt/ adăpost/ unde biografiile neștiute/ dau încredere/ își lasă umbra/ ca o vecie/ veșnic căutată/ lasă-mă/ lasă-mă să-ți spun doar/ că veștile tale vor rămâne/ necunoscute până la venirea/ tăietorilor de lemne/ atunci cuvântul va fi/ în mare pericol/ și umbră” ([tinere poet]).

Singurătatea are valoare fiindcă numai ea duce la „izvorul nedescoperit”, la trăirea sublimului obținut prin creație și cunoaștere.

Există aici câteva metafore iradiante și foarte potente ca sens și expresie în volumul *nesăbuita umbră*, printre acestea se numără și cea a **primăverii** care înobilează existența și dă impresia la cote mai înalte, însă și acest moment este umbrat de neliniște, care reverberează în amintiri în ființa eului, parcă damnat la singurătate. Aceste reverberații vin sub forma unor neliniști de altădată: „când va veni/ primăvara/ totul se va schimba/ amenințările de altădată vor deveni/ aievea/ și/ omul de zăpadă/ fără nici un act de/ identitate/ și conceput de minori/ abandonat/ în fața unei case fără număr/ în care dădea o cărare/ înodată/ la capăt/ de câteva ori// întors într-o/ anume copilărie/ aș alege mai bine aceeași trăire/ decât o altă complicație” ([și iată]).

Omul de zăpadă devine un reper al existenței, amintire reprimată a vârstei copilăriei, care poate influența „nodul cărării” ce trebuie dezlegat.

Una peste alta, volumul acesta, cu o ținută grafică ireproșabilă, recomandă un poet autentic și de profunzime, care scrie din pasiune ca un *modus vivendi*, devenit, iată, un candidat cu șanse sigure la accederea sa în Uniune Scriitorilor din România. Ceea ce îi dorim din tot sufletul.

Ioan L. Șimon

Proză scurtă

Ficiorii lu' Ilie Strâmbu de pe Anieș (3)

(continuare din CV 118)

Badea Ilie o adus o glajă de holircă și au închinat.

-Bună-i horinca, să vă deie Dumnezeu sănătate.

Când Anuța o spus „horincă” strâmbenii au zâmbit pentru că pe Valea Someșului și Anieșului se spunea *holircă*. Se simțeau bine împreună; a venit și Măriuța nevasta lui Ion. Măriuța a îndrăgît-o mintenaș pe Anuța și s-a așezat lângă ea și au început să vorovească de-a fomeilor. S-o făcut vremea prânzului. Lelea Docea o adus la masă zamă de găină cu petrinjel verde care plutea pe deasupra și însoțea picăturile galbene de grăsime. Măriuța i-a pus în blid Anuței care i-a zâmbit cu recunoștință. Zama s-o gătat repede că era tare gustoasă. Lelea Docea a adus o găină friptă, fain rumenită cu napci fierți și pepeni (castraveți) murați. După mâncare, în loc de apă mesenii au băut borcut. Lângă casă era un izvor. O picat bine borcutul după masă. După ce o mulțămît de masă Anuța de mână cu Vasile o mârș la colibă și s-au întins pe pat să se așeze mâncarea. Mâna Anuței trecea de-a curmezișul pieptului lui Vasile.

După ce au plecat cei doi tineri Măriuța a deschis vorba:

-Eu cred că nu-i cuvincios să lăsăm fata asta destul de finuță să doarmă în colibă. Eu zic să o cemăm să doarmă cu noi în casă.

-Bine zici, nevastă a spus Ilie; pare o fată de treabă. Săraca prin câte o trecut. Badea Ilie s-o dus să ceme fata să doarmă în casă că doară mai aveau ciliu nefolosite. Lelea Docia o pregătit o cameră pentru Anuța; Măriuța o ajutat-o să puie tât în ordine cum să cuvine. Înainte de apusul soarelui badea Ilie o urcat la stâna lu' Vasile și i-o spus Anuței ce s-a hotărât. Anuța supusă dar cu ochii la Vasile a început să coboare spre casa de la marginea pădurii alături de badea Ilie. O mâncat tăți laolaltă și s-o dus la culcare. Pe Anuța o condus-o Măriuța în camera ei și i-a arătat pe unde să poate duce „afară” dacă are nevoie. Anuța s-a înroșit la față dar a dat din cap că a înțeles.

Vasile s-o culcat în patul din colibă. Înainte de miezul nopții, Vasile o auzit căinii mârșind; a deștis

ușa colibei și în fața lui a văzut-o pe Anuța, zgribulită, îmbrăcată cu cămeșă lui.

-Eu Vasile după atâtea nopți de frică și înfricoșare în pădurile munților Anieșului vreau să dorm în brațele tale. Vasile a luat-o duios pe Anuța de umeri și a dus-o în pat. În câteva minute amândoi dormeau îmbrățișați cu zâmbetul pe buze.

A doua zi strâmbenii la sculare au văzut că moroșanca nu-i în camera ei. Ion și badea Ilie, spărieți s-au dus să-l întrebe pe Vasile. Prin ușa colibei i-au văzut pe cei doi durmind îmbrățișați cu zâmbetul pe buze. Au plecat uitându-se unul la altul și au înțeles. Vasile le-a explicat că între el și moroșancă nu s-a petrecut nimic rău dar fata nu poate dormi fără el. Anuța o început să se cânte și o zis că să duce înapoi în pădure. La prânz s-au adunat toți la sfat. Au hotărât ca mâine tinerii și ceilalți strâmbeni să margă în Maieru la Primărie și la Popa Groze pentru cununie. Anuța a sărit în sus de bucurie.

Nunta a avut loc peste 2 săptămâni iar tinerii au primit o cameră mare. Mare ajutor le-o dat Măriuța, nevasta lu' Ion dar Anuța s-a dovedit harnică, săritoare și ascultătoare. Peste 2 luni Vasile le-a spus părinților, lui Ion și Măriuței că nevasta lui îi groasă. La împlinirea sorocului Anuța o făcut un ficior zdravăn de 4 kg.

În casa de la marginea pădurii din Saca cele 3 neveste se înțelegeau bine iar bărbații lor aduceau tot ce trebuie pentru casă fie că aduceau din pădure, ori de la stână fie că mergeau la târgul de sâmbătă din Rodna.

Într-o dimineață Ion s-o gănit că nu-s lemne destule pentru foc mai ales că se apropia toamna. S-a gănit să tragă cu calul niște bușteni de fag piciați și apoi să-i taie împreună cu Vasile. Și-a luat cu el o secure bine ascuțită cu o coadă un pic mai scurtă să o poată mânui cu îndemănare. A mai luat cu el niște cioflânci și o baionetă adusă din război de tatăl său Ilie. A scos calul din grajd, a cemat căinile și a pornit spre pădure. Nu a făcut 800 de m. pe limpede când la marginea pădurii a văzut ceva mare, brun care se

mișca. S-a oprit și s-a uitat mai bine; era un urs mare. Ion nu s-o spăriet că știa că urșii nu se dau la oameni decât rar. S-o uitat Ion mai bine spre urs și a văzut pe lângă el câteva mogâldețe brune care se învârteau în jurul ursului. Ion s-o nădăit că îi o ursoaică cu pui. El a stat pe loc și se gândea ce să facă. Ursoaica a pornit în fugă spre el. Ion știa că ursoaicele cu pui sunt periculoase. Înapoi, Ion nu putea da. Să fugă spre casă nu putea, oricum ursoaica l-ar fi ajuns. Se aștepta la o confruntare directă cu ursoaica. Ion s-a așezat mai bine pe picioare și a luat securea de la brâu. O ținea strâns în mână. Ursoaica vine drept spre el; nu se oprea din fugă. Ion a înțeles că ursoaica urmează să-l atace. Căinele, un capău mare alb cu pete negre a început să se învârtă în jurul ursoaicei și să latre; ursoaica în fugă mai îndreta câte o labă spre căine dar acesta se ferea. Când a văzut Ion că ursoaica vine drept spre el, că se apropie a pornit în fugă spre ea și a ridicat securea. Ion era un ficior bine făcut cu mușchi puternici obișnuit să mânuiască săcurea, crescut la marginea pădurii cu mușchii tari antrenați să lovească. Ion de la 10 ani tăia lemne din pădure. Ursoaica s-a ridicat pe labele dinapoi. Ion a văzut în fața lui 2 labe uriașe cu 8 unghii lungi ca cioflâncii lui; s-a ferit din calea unghilor s-a repezit spre ursoaică și a lovit cu ascuțitul săcurii la rădăcinaabei ursoaicei. Și ursoaica l-a atins pe Ion pe umăr. Ion a văzut că îi cură sânge. Atunci a început să lovească nebunește ursoaica în toate părțile, cu mucea ori cu tășul. Să gâne să lovească la gâtul namilei. Ursoaica răgea de durere dar nu se lăsa. Loviturile de topor ale lui Ion o stârneau mai tare. Ungiile ei o smuls o bucată de piele și de mușchi de pe pieptul lui Ion în partea stângă. Ion lovea cu toporul fără încetare. Și-a dat seama că mult nu poate rezista. Capăul lui se învârtea în jurul ursoaicei și o mai mușca dar fără folos. Ion s-o gănit să folosească baioneta și să taie fiara la gât. A scos baioneta de la brâu și a înfipt-o tare în gâtul gros al namilei; cu toporul lovea fără încetare.

- continuare în pag. 6 -

Sorin Login

Proză scurtă

- urmare din pag. 5 -

Ficiorii lu' Ilie Strâmbu de pe Anieș (3)

Ursoaica sângera. Bag sama că unele din loviturile lui Ion și-au nimerit ținta. Răgind ursoaica s-a lăsat în 4 labe; Ion a mai dat o dată cu ascuțișul securii în capul fiarei. Aceasta s-a întors spre pădure și a luat-o spre marginea ei. Ion a rămas o vreme în picioare.

Încet, slăbit Ion s-a îndreptat spre casă, apoi a căzut. A strigat spre stână. L-o auzit George. O fugit împreună cu Anuța și Vasile la Ion și l-au dus pe brațe în casă. Ion, galben la față, se vedea dără de sânge după el și-a pierdut conștiența. Cei din casă i-au tăiat hainele și au tunat apă rece pe el să se mai oprescă sângele și l-au învelit într-un lepedeu curat. Vasile a pregătit căruța, a pus fân pe fundul căruței și 2 cergi pe fân peste care a pus lepedeauă. L-au pus pe Ion pe lepedeauă. Vasile a îndemnat caii înspre Anieș; a strigat că îl duce pe Ion la cuscrul Bonifapt. Bada Ilie o încălecat și a zis că aduce pe doctorul Titus Pop din Rodna la badea Bonifapt.

Vasile o mânat caii, încet pe Valea Anieșului în jos spre casa lui Bonifapt. Lângă Vasile stătea moroșanca lui, Anuța. Ea se cânta într-una și îl ținea pe Ion de mână. Au ajuns la badea Avram Bonifapt și l-au pus pe Ion într-o cameră răcoroasă. Peste o oră a sosit cu un hinteu și doctorul Titus Pop din Rodna. A început să-l coase pe Ion.

-Zdraveni mai sunt măierenii și anieșenii aestia dacă pot pierde atâta sânge fără să se prăpădească. Doctorul Pop cosea mereu. Folosea tot felul de ace și ațe speciale; spunea domnu' doctor că folosește la cusut și fire făcute din mațe de oaie. Ion avea răni adânci. Doctorul i-a pus perfuzii să înlocuiască sângele pierdut; s-a ridicat de pe scaunul pe care era așezat când cosea, s-a uitat pe deasupra ocerilor la cei din jur și a zis:

- Ce am putut face noi oamenii am făcut; acum să ne rugăm Lui Dumnezeu. Viața lui Ion este în mâinile Lui. A strâns mâinile la toți din casa lui Bonifapt și încet, cu greutate s-o suit în hinteu; era bătrân doctorul Titus Pop din Rodna.

Când o deschis Ion ochii în jurul patului erau cei trei copii ai lui care i-au zâmbit. Lui Ion i s-a părut că toți îngerii cerului au venit să-l vadă. Măriuța, fericită i-o adus o ulcică de lapte și pită cu unt și miere. Ion o băut laptele cu poftă. Știa toți că Ion revine la viață. Pe zi ce trecea Ion se întrema. Măriuța, nevastă-sa era tot timpul pe lângă el să nu-i lipsească ceva. la prânz în primele zile Măriuța îi făcea zamă de napci dar apoi i-o dat zamă de găină. În câteva zile Ion s-a ridicat în fund la marginea patului. Măriuța l-o șters pe trup cu o răză udă cu apă caldă. La 10 zile Vasile s-o dus după doctorul Pop în Rodna să vie să-i scoată ațele acelea care îi brăzdau pieptul lui Ion. Bada Bonifapt o vrut să-i deie galbeni crăiești doctorului dar el a zis că nu ia bani de la oameni vrednici. În 3 săptămâni Ion s-o îndrăvenit aproape de tot. Strâmbenii i-o mulțămît lu' badea Bonifapt pentru găzduire și l-o suit pe Ion în căruța pe fân.

Când au ajuns su' Saca Ion a început să rădă. A înțeles că a rămas de partea celor care mai au viață în ei. Vântul toamnei a început să bată peste limpedele Săcii. Vasile și Anuța ajutați de George au mânat oile în țarcul mare de lângă casă care fusese acoperit de George cu draniță. Din pădure bărbații au adus lemne pentru iarnă.

Au început să cadă și primii fulgi de omăt. Coama Săcii s-a albit. Într-o zi Anuța s-a apropiat tiptil de prietena ei Măriuța și i-a șoptit discret:

-Eu cred că am să-i mai fac în vara care vine lu' George încă un cocon (copil, Maramureș), am niște semne. Măriuța a început să rădă cu poftă. Moroșanca s-a uitat mirată la Măriuța.

-Păi, dragă Anuța eu cred, ca și tine că am picat și eu groasă.

(sfârșit)

Sorin Login

Amintiri

BLIDEREASA

De pe la trei, patru ani, până am intrat la școală, eu am copilărit pe Tutuleasa, la buncii din partea tatălui. Lazăr, fie iertat, căci tocmai a trecut, prea devreme, la cele veșnice, s-a născut, la doi ani după mine, cu malformații la gleznelor picioare. Pentru ca acesta să poată merge, părinții mei au fost nevoiți a bate, cu trenul, drumul Clujului, fratele meu fiind supus la operații după operații până când s-a făcut bine. Bunu' Ion era un bărbat cum rar mai vezi azi: înalt, puternic, răzbătător, harnic, cu o voce puternică, pătrunzătoare. De cum venea primăvara, el pleca cu vacile și oile la Blidereasa, pe Valea Anieșului unde, sub același acoperiș, se aflau o cămăruță unde dormea el, pe un prici, un grajd pentru vaci și un țarc pentru oi. Eu îl însoțeam în fiecare din acești ani până la intrarea la școală, fiindu-i chiar e ajutor, apoi, pe de altă parte, îi mai țineam de urât. Mergeam cu vacile și oile la păscut, vara el coseaiarba, eu împrăștiam „brazdele”, adunam pologul, călcam clăile... La vreo sută de metri de unde stăteam noi, era o cabană forestieră care adăpostea muncitorii care lucrau la pădure, la „butin”, cum se spunea. Doborau copaci de molid sau defag dându-le cu toporul „tapă”, adică o cestătură în trunchiul copacului, pentru ca după tăietura orizontală din partea opusă, cu fierăstrăul, copacul să cadă în direcția dorită. Il curățau apoi de crengi, îl „încărcau” pe niște „balănci”, lemne rotunde puse de-a curmezișul, pe care se rostogoleau sau alunecau lemnele mari ce trebuiau „corhănite”, date la vale, cu ajutorul țapinei, mai ales. Ajunse „la loc de cai, adică la o cale de comunicație, lemnele erau fasonate, tăiate la anumite dimensiuni, „șprânzuite”, rotunjite la capăt pentru a trece mai ușor peste anumite obstacole întâlnite pe drum, apoi,

buștenii, câte unul, dacă era mai mare, câte doi, trei dacă erau mai mici, erau prinși cu „cioflănce” (icuri din fier) bătute în capăt și, cu lanțuri groase, legați de „tânja” (ruda dintre cai), apoi trase pe o rampă. De aici erau „voltate” (rostogolite) pe bălănci în vagoanele mocăniței, pe atunci, mai apoi în remorci și duse în depozitul din Anieș. Seara, muncitorii se întorceau din pădure, își făceau de mâncare, mâncau, apoi povesteau, jucau cărți, alții mai citeau în cărți de rugăciuni sau, având acolo pe un dulap o colecție din ziarul „Muncitorul forestier”, mai citeau și ziarul „Seară de seară, după ce isprăveam cu mulsul vacilor și al oilor, mă duceam la ei, la cabană. Erau în jur de douăzeci de muncitori, mai tineri sau mai în vârstă, unii muncind alături de fiii lor, adulți și ei. Aveam în jur de patru ani, nu știam de grădiniță și nici nu știu câți de vârsta mea or fi mers vreodată la grădiniță. Curiozitatea mă împingea să învăț să citesc! Erau destule ziare, unele îngălbenite de vreme, cu altele muncitorii își mai împachetau slămina sau alte alimente. Luam câte un ziar și mergeam ba la unul, ba la altul dintre muncitori, întrebându-i ce literă e aia, dar aia... Unii, mai ales cei mai tineri, nu aveau răbdarea necesară și mă alungau, alții, mai vârstnici, îmi mai spuneau, alții nu știau nici ei. Dar, uite așa, seară de seară, zi de zi, lună de lună, am ajuns să învăț literele, încet, încet să le leg, să silabisesc, iar pe la cinci, șase ani începusem să citesc de-a binelea, de se minunau cu toții. Când veneau ceva șefi de-ai lor, în control sau cu alte treburi, pădurari sau brigadierii silvici, ei, muncitorii, mă chemau și mă puneau să le citesc acestora din te miri ce, laudându-se cu mine.

Prof. VIRGIL URECHE

Opinii

Cum l-am cunoscut pe Nichita Danilov?

Era în decembrie, fix la orele șapte și un sfert, după-amiază, târziu, și treceam agale prin Copou, proaspăt ras și gătit festiv. Vremea le dăduse peste nas meteorologilor care anunțaseră ger năprasnică până și apa va scheuna jalnic sub poduri, dar pietonii umblau în ținută de primăvară. Prin purpura serii un bărbat de vreo 27 de ani, cu fața trasă, barbișon, papion și țilindru, sobru și solemn, își făcea plimbarea de seară cu un mers maiestros, ca Hamlet, pe o alee tristă, și fuma pipă. O ceață subțire, asemenea unui vâl liniștit între mireasă și mire, se strecura printre crengile fumegânde gata-gata să ne învelescă pe amândoi, dar s-a risipit rapid ca o părere inocentă când ne-a atins obrații încinși. Dangățul profund al unui clopot plin de singurătate se tânguia și răzbătea spațiul imens cu bolta sa înaltă. Din când în când niște păsări de seară își fâlfăiau aripile și țipau nostalgic așșidera corbului lui Poe. Undeva, în spatele meu, niște câini roșii lătrau sub clarul de lună vânăta.

Eram doar noi doi, singuri, adânciți parcă într-o tăcere de moarte, desăvârșită. Deasupra noastră veghea în liniște Domnul, acoperindu-ne cu aripile sale nevăzute. Stăteam încremeniți, fiecare pe banca lui, cu ochii închiși, nu ne gândeam la nimic și simțeam toropiți cum ni se scurge-n orbite o dulce lumină de nașterea Pruncului. Jos, în piața orașului, mulțimea își făcea și ea plimbarea nocturnă. Nu știu de unde a apărut o femeie cu trupul înalt și subțire, cu părul și ochii negri, dar cu cearcăne mari, cu chipul palid și trist și a început să cânte aidoma dezmățatei de Pena Corcodușa, clătînându-și capul. Apoi, umbra i s-a scurs de pe trup și trupul i s-a înnegrit tot și iar am rămas tăcuți multă vreme. Fiindcă eram mai bătrân decât el cu un an (asta aveam să aflui mult mai târziu), n-a mai avut răbdare și a izbucnit:

- Cine ești dumneata?

- Mefisto, am răspuns cu un surâs viclean, ca un demon, și, din clipa aceea am rămas nedespărțiți, doar sâmbetele seara, când eu, la sugestia lui, mergeam la amantă cu un bolovan în buzunar să-i zic: „Dragă, ia această piatră de pe sufletul meu” ca să am succes, el rămânea singur, sta cu mâinile sub cap, ascultând cum bat clopotele de Înviere ori pesemne că anunțau retragerea din viață a cuiva, privind dezolat în tavanul albastru, cu pleoapele întredeschise, în așteptarea căderii îngerilor și a numerelor, veghind cu ochii mereu întorși înlăuntru și în același timp înafară. Țin minte că, odată, când m-am întors, mi-a povestit, ținându-și fața în mâini, că a visat cum a săpat la cinci metri și a găsit o ușă, iar un glas l-a întrebat cine-i, și el a răspuns cât se poate de firesc: „Nimeni!” Culmea a fost că în clipa aceea s-a trezit în țara oarbă și pustie a lui Eliot unde bătea un vânt lunar care acoperea urmele îndrăgostiților. Într-o oarecare măsură

- continuare în pag. 7 -

Icu Crăciun

Cartea

Grigore Traian Pop, *Mișcarea legionară - idealul izbăvirii și realitatea dezastrului*

Nu se poate supraviețui mult timp, nici istoric, nici cultural, în planuri care nu se întâlnesc, care refuză să se întâlnească. Vrem nu vrem, istoria este un târâm al interferențelor...

Interesul și adevăratul românilor la mișcarea legionară a fost augmentată în mod constant și decisiv de filolegionarismul unor importanți scriitori și oameni de cultură, precum Nae Ionescu, Mircea Eliade, Emil Cioran, Constantin Noica, Ion Barbu sau Lucian Blaga, chiar dacă unii dintre ei au negat și condamnat mai târziu aceste rătăcirile ale tinereții.

Bistrișeanul Grigore Traian Pop își propune și chiar reușește în lucrarea lui să realizeze o expunere obiectivă și foarte bine documentată a mișcării legionare, fiind un bun exemplu de interpretare nepărtinitoare a unei perioade foarte controversate din istoria românilor. Este o carte densă, extrem de bine structurată, respectând cronologia faptelor și adevărul istoric, o carte care, de-a lungul celor aproximativ 500 de pagini, surprinde în amănunt aspectele referitoare la acest moment important din istoria veacului al XX-lea.

Despre Mișcarea Legionară s-au scris și se pot scrie lucrări întregi, Grigore Traian Pop cuprinde în lucrarea sa o monografie, din care spicuiesc 10 dintre chestiunile cele mai importante ale acesteia, punctez câteva amănunte de la care merită începută orice discuție în privința acestei organizații. Legiunea Arhanghelului Mihail sau mișcarea legionară a fost o organizație cu caracter mistic-religios și violent anticomunist, antisemit și antimasonic care a funcționat în România începând din 1927. Creată după modelul organizațiilor SA și SS, mișcarea legionară a săvârșit acțiuni violente împotriva statului român și a unor conducători ai lui. Iată 10 lucruri despre mișcarea legionară: A fost înființată la 24 iunie 1927 de către Corneliu Zelea Codreanu

alături de Ion Moța, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu și Ilie Gârneață. A existat și un partid politic al mișcării legionare numit Garda de Fier, care a fost înființat în 1930 cu scopul de a lupta împotriva expansiunii comunismului din URSS. Membrii mișcării legionare purtau uniforme de culoare verde ca simbol al reînnoirii și erau denumiți Cămășile verzi. Salutul formal pe care îl foloseau era cel fascist. Principalul simbol al mișcării a fost o cruce triplă reprezentând o rețea de zăbrele de închisoare ca simbol al martirului, denumită și crucea arhanghelului Mihail. Față de organizațiile SA sau SS care acționau doar pe principii violente, Legiunea Arhanghelului Mihail acorda o mare importanță religiei ortodoxe. Mișcarea legionară s-a făcut remarcată și datorită propagandei de succes pe care a avut-o prin marșuri, procesiuni religioase, miracole, imnuri patriotice, muncă voluntară și campanii în zonele rurale. Majoritatea susținătorilor erau studenți și țărani. La 29 decembrie 1933 membrii Mișcării legionare l-au asasinat pe prim-ministrul liberal Ion G. Duca, care cu câteva zile înainte scosese Garda de Fier în afara legii. Asasinarea lui fiind o răzbunare a membrilor mișcării. În 1938 membrul fondator Corneliu Zelea Codreanu a fost asasinat, conducerea mișcării fiind preluată de Horia Sima. Ajunsă la putere, Mișcarea legionară a introdus o serie de legi antisemite dure și jaful organizat al minorității evreiești. Asasinatele legionare au afectat circa 2/3 dintre români și 1/3 dintre evrei. Membrii Gărzii de Fier au pus la cale cel mai mare pogrom, în care au fost uciși peste 100 de evrei, iar câțiva dintre aceștia au fost atârnați în cârlige la abator și mutilați. Poliția legionară a asasinat în penitenciarul de la Jilava 64 de foști demnitari, iar Nicolae Iorga și Virgil Madgearu au fost torturați și asasinați fără să fie arestați. În 1941, Horia Sima și legionarii au organizat o lovitură de stat împotriva lui Ion

Antonescu și a armatei române, însă Antonescu a reușit să-i înfrângă, legionarii fiind înlăturați de la guvernare. Horia Sima și alți legionari s-au refugiat în Germania unde au fost cazați în lagărele de concentrare Buchenwald, Dachau și Rostock.

Dar așa cum am mai spus, Grigore Traian Pop prezintă mișcarea în cele mai fine amănunte, prezentând anumite detalii care nu interesează pe orice istoric. Spre exemplu, iată cum este descris Constantin Pancu, un lider al muncitorilor provenit dintre muncitori: „Înzestrat cu un fizic de Hercule moldav a devenit faimos la Iași datorită faptului că umilise, la lupte, un ungar legendar în spațiul Galiției și Bucovinei, pripășit în capitala Moldovei cu o trupă ambulată de circ. A absolvit doar patru clase primare – ca mai toți liderii muncitorilor proveniți dintre muncitori – dar e ager, inteligent și excelent vorbitor. Își însușise meseria de instalator de apă și electricitate devenind, în împrejurări neelucidate, conducătorul Gărzii Conștiinței Naționale de la Iași, calitate pe care o avea în momentul în care Corneliu Zelea Codreanu aflase de existența lui. La început un fel de sindicat muncitoresc, garda se radicalizase, propunându-și să devină un vârf de lance în coasta muncitorimii bolșevizate de la Iași, decisă să instaureze aici sovietele”. (după Grigore Traian Pop, *Mișcarea legionară – idealul izbăvirii și realitatea dezastrului*, București 1999, pag. 132)

Parcurgând cu atenție carte, se poate vedea rigurozitatea documentării și disciplina cu care s-a muncit, un volum multidisciplinar, care îi dă cititorului posibilitatea de a parcurge un studiu complet despre mișcarea legionară și despre adepții acesteia. *Mișcarea legionară* se dovedește a fi o istorie completă a acestui fenomen, autorul fiind preocupat, ca istoric, de un fenomen interbelic pe care îl stăpânește cu desăvârșire.

Anton Bărta

Opinii

Cum l-am cunoscut pe Nichita Danilov?

semănam de parcă ne-am fi căutat de mii de ani, căci aveam aceleași senzații pe care le simțeam în același timp și cu aceeași intensitate.

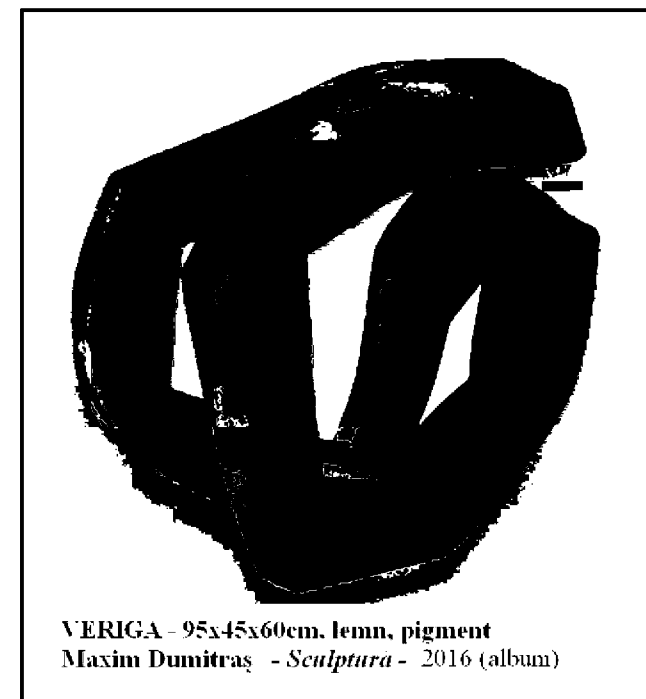
Apoi, într-o zi, am mers amândoi, unul travestit în Faust, celălalt în Mefisto, la o ghicitoare în ceară roșie. „Ja și câteva piroane de 100” mi-a șoptit. „Ce să facem cu ele?” m-am mirat. „Să le batem în apă să nu ne facă bătrâna cine știe ce bozgoane” a precizat. M-am înfiorat, dar am luat șapte, erau grele că mă trăgeau într-o parte. Ptiu! Am scuipat în sân să nu fie de rău augur. Înainte de a ajunge la casa ei, am trecut peste o punte și, bănuiesc că mi-au găurit buzunarul, căzând în apa aceea neagră ca smoala, de vreme ce la ușa ei nu mai aveam un cui; a fost o zi plină de presimțiri negre. Cert este că lui i-a prevestit că se va face fântânar și va ajunge ucenic al enigmaticului călugăr Kiril și va scrie o psaltire nu cu cerneală, ci cu nisip, iar eu, Ferapont, cel cu dantura bună, cum mă poreclea el când era în toane bune, îmi voi muia pana în rănile lui Lazăr și voi scrie câte o pagină pe zi, după care îi voi da foc, iar cenușa o voi presăra tot pe rănile lui. A avut dreptate baba în privința răprevestitoarelor prorociri. La întoarcere, aerul era negru și vâscos și apa roșie, el mi-a spus că ghicitoarea i-a zis că este blestemat de când fusese botezat cu apa în care Pilat s-a spălat pe mâini să fie totdeauna singur, până și de bucurie să se bucure singur, după cum și de tristețe să se întristeze de asemenea singur. „Fir-ar să fie de hârcă”, am izbucnit eu, „mie mi-a spus că voi spăla picioarele tatălui și voi bea apa, după care voi pleca în lume într-un nesfârșit exil, fără să am vreodată parte de un întreg; nici măcar

de o părticică. Asta s-o creadă ea!”. Tocmai treceam pe lângă niște cai care rumeau literele căzute în iarbă și nechezau încetișor. „Doamne”, a continuat scuturându-se ca după un vis urât, „am murit când Dumnezeu nu se născuse încă și m-am născut când Dumnezeu era deja mort!” M-am uitat speriat la el și m-a cuprins o tristețe atât de adâncă încât sunt convins că însăși moartea s-a înspăimântat, așa ceva n-am mai auzit, și, brusc, am observat că a îmbătrânit prea devreme. Mai devreme decât mine. Se făcuse noapte, iar în întunericul pur inima ne bătea cu teamă și disperare. Îngândurat, de parcă i-ar fi sunat ceasul, el s-a dus acasă să trăiască obsedat de cutremur și de moartea în haine vișinii, rămânând prizonier al neantului, ca un alchimist sau un sihastru, postind zi de zi cu lumina și ochii, asta nu știu precis, căci nici nu ne-am luat rămas bun, iar eu am rătăcit prin lume, pribeag, cu un geamantan de apă în care am îngrămădit valurile, copacii, păsările și iarba, să-mi găsesc liniștea, pe scurt, să-mi primenesc sufletul prin târguri străvechi și sate pustii cu gând să cumpăr grâne, postavuri și mătăsuri. Vecinii povesteau că mereu visa aceeași imagine: un pat alb, înconjurat de crini negri și în mijlocul lor un trup alb, înaripat, de femeie decapitată și că n-a scăpat de acest coșmar până când maică-sa nu i-a stins tăciuni în apă limpede, neînțeleptă; din când în când primea doar vizita bătrânului Hokusai, trăitorul între cărți, păzit de Îngerul Israfel, cel plictisit de el însuși, dar acesta este un detaliu infim. În schimb, am început eu să mă visez noapte de noapte cum că stăteam atârnat pe un perete

galben – culoarea sinucigașilor -, ca un tablou înrămat de pe vremea bunicului, nerăsfățat de lumină. Nu vă mirați, până în ziua de astăzi, toate profețiile babei, soră cu Moartea, s-au adevărit.

(Colaj după volumele de versuri: „Fântâni carteziene” (1980), „Cîmp negru” (1982), „Nouă variațiuni pentru orgă” (1999), „Arlechini la marginea câmpului” (1985), „Poezii” (1987), „Deasupra lucrurilor, neantul” (1990) și „Marele orb” (1995))

Icu Crăciun

VERIGA - 95x45x60cm. lemn, pigment
Maxim Dumitraș - Sculptura - 2016 (album)

Amintiri

Excursii în străinătate. Jurnal maltez (2)

A doua ieșire în străinătate, doar eu și fiul meu, a fost la Campionatul European din 2008, ținut în Austria și Elveția, România având de susținut meciurile în Elveția.

Din acea excursie am reținut (și voi reda mai la vale) doar ceea ce m-a impresionat sau șocat personal, precum și ceea ce am pățit. Precizez că n-am fost trimisul sau angajatul nimănui (serviciu, agenție sau redacție) ca să am anumite obligații pe care să le duc la îndeplinire.

România a fost repartizată în Grupa C, alături de Franța (iar Franța!), Italia, Olanda, având de susținut trei meciuri: cu Franța în data de 9 iunie la Zurich, scor: 0-0 ; cu Italia, scor : 1-1 și cu Olanda (de departe cea mai bună din grupă) la Berna în data de 13 iunie, scor: 2-0 pentru olandezi, după care ne-am făcut bagajele.

Noi am fost în Elveția cu o trupă de clujeni, însă cu mașina personală. Am fost cazați la o pensiune din Munții Pădurea Neagră, din Germania, asta și pentru că o bere în Elveția costa cât o zi de trai în Germania.

Pe cele trei meciuri ale României le rețin astfel: la primul meci, acela cu Franța, am fost repartizați într-o tribună în care dominau sudiștii. Cel puțin cei de lângă noi erau paraleli cu fotbalul, aveau alte gânduri, interese sau preocupări decât acela de a susține naționala României. Astfel, în fața noastră, pe rândul întâi, cu spatele la terenul unde se desfășura meciul, o brută cheală și răgușită, tatuată din cap până în picioare, cu verigă în nas, striga continuu: *Cine sare România?* Bruta era imensă atât ca înălțime, cât și ca lățime, și îl asemănam cu un budăi de cureci a unei familii de 12 persoane din Maieru, ținut în grajd, mirosul de varză murată parcă îmi mai stăruie încă în nas. În pauza meciului îi zic fiului meu: *Eu mă duc să-l întreb ce vrea să spună cu răgetul „Cine sare România?”*, la care mi-a zis: *Stai jos ca ne-or și pocni!* Formula *Cine sare România?* este prostescă sau absurdă de la un capăt la altul, fie și pentru faptul că nu poți răspunde la ea. Haideți să o analizăm. Ipotetic, dacă răspundem România, adică România sare România, sună complet aiurea. Dacă răspunzi că pe România o sare Franța, Italia sau Olanda înseamnă că nu-i dorești victorii României, ci adversarilor, asta înseamnă că nu-ți justifici prezența ca român pe stadion, fiind susținător al Naționalei.

Al doilea meci, acela cu Italia, scor: 1-1, ne aflam în trupa clujeană, aici domnea civilitatea și civilizația, susținerea sinceră a Naționalei; sudiștii au rămas să urle în continuare de la nivelul primelor rânduri și scaune : *Cine sare România?* La meciul cu Italia am început bine, deschizând scorul, după care am avut o lovitură de la 11 metri. Am fi putut câștiga meciul, dacă Mutu ar fi fost un om serios și n-ar fi încercat să-l umilească pe Buffon (unul dintre cei mai mari portari ai lumii) printr-o scârțâ. Ratarea loviturii și a eliminării din grupă ne împinge să zăbovim asupra omului Adrian Mutu: un talent fotbalistic fenomenal, dar caracter infect. Drogurile și scandalurile infinite au vorbit prin lovitura ratată. În antiteză cu Mutu era căpitanul naționalei române de atunci, Cristian Chivu: om serios, disciplinat și deștept, cu o carieră fotbalistică și o familie de admirat; Mutu are procese juridice în justiție încă nefinalizate. Chivu trăiește în Italia și este apreciat de Inter și acum, deși nu mai joacă, în schimb Mutu se însoară a treia oară și dorește să se întoarcă la Națională.

Al treilea meci a fost în compania Olandei, care era deja calificată din grupă și parcă ar fi dorit să iasă din grupă împreună cu România. Prima repriză nu ne-a luat în serios; văzând că suntem nevolnici, în câteva minute din repriza a doua olandezii ne-au marcat două goluri, trimitând-ne acasă cu părere de rău.

Câteva lucruri sunt de luat aminte la așa-zisa participare a noastră (a mea și a fiului meu) la EURO 2008, pe lângă considerațiile fotbalistice de mai sus.

La pensiunea unde eram cazați se lucra la un pod peste un râuleț, unde tocmai începuseră lucrările. De două ori pe zi, la dus și la întors, traversam râul pe un pod improvizat, lateral celui în lucru. Ne-am și zis unul altuia: *De podul ăsta improvizat nu scăpăm cât timp durează campionatul*

europăean. Nu a trecut nici o săptămână când podul a fost gata, traseele marcate; cum la ieșire puteai să o iei în dreapta sau în stânga, pe lângă artera principală, între ele (cele trei) s-au făcut alei pe care s-au plantat răsaduri proaspete de flori pe un pământ cine știe de unde adus, pentru că locul podurilor era plasat între stânci, fără pic de pământ.

Nu puteam să nu ne gândim la România, la construcția de autostrăzi (cele mai scumpe din lume, care țin câteva săptămâni după inaugurare, înainte de a se dărâma), la *regele asfaltului* care își cupără elicopter personal, probabil din costul autostrăzii. Pentru cele de mai sus, plus altele similare, ne-a cuprins o *tristețe iremediabilă*.

Tot cu ocazia lui EURO 2008 am vizitat și văzut aproape toate capitalele țărilor occidentale: Ungaria, Austria, Germania, Belgia, Franța, Liechtenstein. România era proaspăt membru UE, cu steag corespunzător la Bruxelles și Strasburg, sediul CEDO. Atunci n-am înțeles de ce mă plimbă fiul meu pe la sediul tuturor curților supreme ale țărilor vizitate; avea un ideal pe care îl va atinge în cursul anului următor. Nu știu câți măiereni au văzut și s-au fotografiat lângă cele 27 de drapele ale statelor UE. De doi sunt sigur că au îmbrățișat pe rând (ca să se poată fotografia reciproc, atunci nu se știa de selfie) tricolorul românesc.

Revenind la primul meci, acela cu Franța, pentru că trăgea de ploaie, m-am prezentat la stadion cu o umbrelă cât o rudă de fasole (de mare și de lungă). La poartă, când m-au văzut oameni de ordine, aproape că mi-au smuls-o din mână, aruncând-o într-un container cu alte obiecte rechiziționate. Mi-au explicat în stilul unchiului meu, că dintr-o singură pălitură pot pune la pământ doi-trei francezi. Umbrela n-am mai văzut-o niciodată.

La meciul cu Italia, aveam de parcurs mai multe sute de kilometri, trebuia să ne pregătim, ne-am plasat radarul în bord și ne-am așternut la drum. La granița cu Elveția, parcă ne-au așteptat dinadins poliștii de circulație, aidoma ofițerilor SS pe spioni. La o verificare sumară, ne-au explicat că la ei în țară este interzisă utilizarea radarului, l-au sechestrat, iar dacă vrem să-l recuperăm să ne prezentăm la ambasada română din Berna, însă după terminarea campionatului. Cred că și astăzi zace undeva aruncat într-o pivniță a ambasadei.

La meciul cu Olanda, am trecut prin frustrări grele, mai cu seamă că aversiunea elvețienilor față de români era fățișă. Fără nicio explicație, ne-au confiscat GPS din bord, fără el orientarea noastră rutieră a devenit brusc deosebit de dificilă. După confiscarea aparatului s-au urcat într-o altă clădire. Între timp au luat la puricat portbagajul, unde aveam țuică și vin românesc, plus bere, vin și alte cumpărături (atenții) din magazinele lor pentru acasă. Căinii lor dresați se furișau pe sub roțile mașinilor mai avan ca șobolanii la moara din Arini. Au confiscat tot ce a fost românesc (tablele de slănină cât o coală A4, brânza și ouăle erau halite de unguri). Când am văzut cât sunt de porniți contra românilor, aveam de gând să-l umflu pe cel mai apropiat elvețian, de aceea i-am zis fiului meu: *Urcă la volan și după ce auzi o pocnitură, ambalezi și lași ușa din dreapta a mașinii că te ajung eu din urmă!* S-a prins ce vreau să fac și mi-a zis: *Mă, omule, vrei să putrezim în închisorile elvețiene?* Abia atunci mi-am dat seama că este mai cumpătat decât mine.

Vameșii aveau o bază de date cu GSP-uri furate. Cum numărul și seria GSP-lui nostru nu figura în acea bază, ne-au restituit aparatul; fără scuze măcar pentru timpul pierdut degeaba, fără explicații pentru marfa confiscată și fără să-l fi trăsnit în numele tatălui, cu băta de baseball (aciuită într-un anumit loc) măcar pe unul dintre paznicii lui Wilhelm Tell.

În zilele libere dintre meciurile României vedeam meciurile din celelalte grupe, ne jucam noi înșine fotbal, dar, mai ales, vizitam obiectivele turistice importante din țările în care ne aflam, aveam la dispoziție, pentru documentare, cărți de la Editura Aquila-Oradea, privind Franța, Elveția etc.

O altă prejudecată cu care am ieșit din țară era aceea că pânza de apă termală se sugrumă brusc la granița româno-maghiară și că celelalte țări din Apus nu pot să aibă ceea ce avem noi, potrivit propagandei protocroniste comuniste: noi suntem cei mai bogați (nu spunea Ceaușescu, mai mereu, *avem tot ce ne trebuie!*), cei mai deștepti oameni din Europa. Acolo, în Occident, am dat peste stațiuni balneo-climaterice superioare celor din România din toate punctele de vedere: dotare, administrare, cost și confort. Am ajuns și la stațiunea Baden-Baden. La una din stațiunile încercate era obligatorie ținuta nud. M-am cam codit de început, dar, după ce am văzut cu câtă dezinvoltură se dezbracă toți, n-am avut încotro. M-am băgat în bazinul imens și m-am pîtit într-un colț, predomina sexul feminin, poate de patru-cinci ori mai mult decât bărbații, și ăia bătrâni și nevirili. Nu după mult timp, în jurul fiului meu s-a strâns un cârd de nemțoaice, tinere, frumoase, blonde și zvelte; de mine nu s-a apropiat nici măcar o săsoaică bătrână și grasă. Ceea ce m-a surprins și amuzat totodată a fost faptul că toate nemțoaicele erau bărbierite pe pubis într-un anumit fel sau stil pe care eu îl asemănam cu mustața lui Hitler, a lui sub nas, a lor deasupra pe pubis.

La întoarcerea în țară, am zăbovit mai bine de 24 de ore în orașul lui Mozart (1756-1791) - Salzburg. De la casa în care s-a născut (obligatoriu de vizitat!), grădini, piețe, străzi, localuri în care răsunau creațiile sale, până la ciocolate sub formă de vioară cu chipul lui Mozart, învelitoare sau huse în care se vindeau mărfurile; toate proslăveau geniul său muzical. Duhul lui Mozart era inculcat în sufletul fiecărui om ce se găsea în Salzburg, parcă respirai muzica mozartiană, trăiai o fericită îmbinare între trei organe de simț: văz, auz și miros. Meritul nu poate fi decât al austriecilor care știu să-și valorifice un brend pe durată de sute, poate mii de ani. De aceea, a trece prin Salzburg și a nu face un popas la casa lui Mozart nu este doar o pierdere, ci și un păcat.

După intrarea prin vama Borș, am știut că am intrat în România: drumuri rele de parcă mergeam într-o teleguță cu rafturile roților rupte sau tocite (după ce, înainte, pe drumuri bune, inclusiv autostrăzi, parcă pluteam la mers), cerșetori murdari și jerpeliți, oameni trudiți și îmbătrâniți înainte de vreme (chiar mi-a atras atenția un țăran și o țărană cu unelte agricole în spate, îndreptându-se spre lucrul câmpului, fără poftă și vlagă, de parcă ar merge la lucru în CAP, deși erau desființate. Mi-am zis în sinea mea: *Până și suha de pământ propriu a anihilat-o comunismul!*).

Nu vreau să par cosmopolit, mediul grăniceresc al moșilor și strămoșilor mei din care provin ca om, liceul din Năsăud pe care l-am absolvit te împing la patriotism (dragoste de țară), asupra austro-maghiară te împing la naționalism (eu îi zic dragoste de neam, dar nu pot să nu observ starea de lehamite actuală a poporului român, reperând deocamdată ca principală cauză: corupția clasei politice (locală și națională), care urmărește cu predilecție interesul personal în dauna celui public.

Apropo de corupție versus corectitudine; după nici o săptămână de zile de la înapoierea în țară, am primit acasă un plic (se poate arăta oricui ca probă) de la pensiunea în care am fost cazați, care ne informa că: mîncarea a costat atât, cazarea atât, impozit atât, rest 0,00 euro. *Vă mulțumim!* Corectitudine nemțească.

Din tot sejurul elvețian m-am ales cu câteva cunoștințe, am tras anumite învățăminte, comparându-ne cu alții: România a jucat modest, dar ar fi putut ieși din grupă, elvețienii ne-au tratat țigănește, nemții sunt corecți și onești. Românul nu este cunoscut în lume decât în părțile lui negative. Mai frumos și bine ca acasă nu este nicăieri.

Abia aștept Campionatul european din Franța!
(va urma)

Macavei Al. Macavei

Redactor-șef: ICU CRĂCIUN
Redactori: Viluț Cărbune, Ilie Hoza, Macavei Al. Macavei, Iacob Naroș, Mircea Prahase,
Alexandru Rațiu, dr. Lazăr Ureche, Liviu Ursa, Viorel-Daniel Partene

Acest număr apare cu sprijinul financiar al Primăriei Maieru.

Correspondenți externi: Damaschin Pop Buia (Germania), Alex Pop (SUA)

Precizare: Responsabilitatea materialelor publicate aparține în exclusivitate autorilor.

Adresa redacției: Muzeul Cuibul visurilor Maieru, județul BISTRIȚA-NĂSĂUD

Machetare: Viluț Cărbune

Tehnoredactare computerizată și tipar: IMPRES srl Bistrita, str. N. Titulescu, nr. 18,

tel/fax: 0263 238027, tel: 0263 223201 ISSN 1224 - 643